

Etsivä nuorisotyö 2019

Valtakunnallisen etsivän
nuorisotyön kyselyn tulokset

Ruth Bamming
Merja Hilpinen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

Etsivä nuorisotyö 2019 —
Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kyselyn tulokset

Päivämäärä

Painos

Ruth Bamming

Merja Hilpinen

Aluehallintovirastojen julkaisuja 90/2020

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-5935-43-1

Vaasa

2020

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 90/2020

Tekijät		Julkaisuaika 27.10.2020...	
Ruth Bamming Merja Hilpinen		Toimeksiantajat(t) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	
		Toimielimen asettamispäivä -	
Julkaisunnimi Etsivä nuorisotyö 2019 — Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kyselyn tulokset			
Tiivistelmä			
<p>Etsivän nuorisotyön ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle yksilöllistä tukea ja ohjausta, ja se perustuu vapaaehtoisuuteen. Etsivän nuorisotyön ydinelementtejä ovat kohtaaminen, kokonaisvaltaisuus ja luottamus.</p> <p>Tämä raportti on kooste opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta etsivän nuorisotyön tiedonkeruusta vuodelta 2019. Tiedonkeruuseen osallistui 238 organisaatiota.</p> <p>Yleensä ensi askel nuoren ja etsivän nuorisotyön työntekijän yhteistyössä on nuoren suora yhteydenotto tai yhteydenottopyyntö yhteistyö- tai palveluverkostosta. Etsivät nuorisotyöntekijät olivat yhteydessä 29 096 nuoreen vuonna 2019. Tavoitetuilla nuorilla tarkoitetaan tässä raportissa niitä nuoria, joiden kanssa etsivä nuorisotyöntekijä on käynyt keskustelua henkilökohtaisella tasolla, esimerkiksi selvittänyt nuoren kanssa hänen elämäntilannettaan ja tuen tarpeitaan. Tavoitetuista nuorista (20 924) noin 18 508 (88,5 %) oli jossain toimenpiteessä. Tämä tarkoittaa, että etsivät nuorisotyöntekijät ohjaavat nuoria monipuolisesti eri palveluihin ja toimenpiteisiin. Toimenpide voi tarkoittaa myös neuvontaa, ohjausta ja tulevaisuuden suunnittelua sekä tsemppausta. Noin 2 400 nuorta odotti vielä vuoden lopussa pääsyä toimenpiteisiin.</p>			
Asiasanat etsivä nuorisotyö, nuorisotyö, nuoriso			
ISSN (painettu)	ISBN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu)	ISBN (verkkojulkaisu)
-	-	2343-3132	978-952-5935-43-1
Kokonaissivumäärä 42		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 90/2020

Sammanställd av		Utgivningsdatum	
Ruth Bamming Merja Hilpinen		27.10.2020	
		Uppdragsgivare	
		-	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikationens titel			
Uppsökande ungdomsarbete 2019–Resultat från den riksomfattande enkäten om uppsökande ungdomsarbete			
Referat			
<p>Det uppsökande ungdomsarbetets primära uppgift är att hjälpa unga under 29 år som står utanför utbildning eller arbetsmarknad eller som behöver stöd för att få de tjänster som de behöver. Det uppsökande ungdomsarbetet erbjuder individuellt stöd och individuell handledning för den unga, och det baserar sig på frivillighet. Centrala element i det uppsökande ungdomsarbetet är möten, betoning av helheten och förtroende.</p> <p>Denna rapport är en sammanställning av undervisnings- och kulturministeriets riksomfattande datainsamling från 2019 om uppsökande ungdomsarbete. I datainsamlingen deltog 238 organisationer.</p> <p>I allmänhet är det första steget i samarbetet mellan en ung person och en anställd inom det uppsökande ungdomsarbetet att den unga tar kontakt direkt eller lämnar en kontaktbegäran via ett samarbets- eller servicenätverk. De uppsökande ungdomsarbetarna kontaktade 29 096 unga personer 2019. Med de unga personer som nås avses i denna rapport de unga med vilka den uppsökande ungdomsarbetaren har fört samtal med personligen, till exempel med den unga utrett hens livssituation och stödbehov. Av de unga som nåddes (20 924) deltog ca 18 508 (88,5%) i någon åtgärd. Detta innebär att de uppsökande ungdomsarbetarna på många olika sätt styr unga till olika tjänster och åtgärder. En åtgärd kan också innebära rådgivning, vägledning och planering av framtiden samt sporrande. Cirka 2 400 unga väntade ännu i slutet av året på att få delta i åtgärder</p>			
Ämnesord			
uppsökande ungdomsarbete, ungdomsarbete, ungdom			
ISSN (tryckt)	ISBN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)	ISBN (webbpublikation)
-	-	2343-3132	978-952-5935-43-1
Kokonaissivumäärä		Kieli	Hinta
42		Finska...	-
Julkaisija			Paino
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland			-

Sisällysluettelo

1	Johdanto	6
2	Nuoret etsivän nuorisotyön piirissä	9
2.1	Tavoitettujen nuorten ikä ja sukupuoli	10
2.2	Mitä kautta nuoret tavoitettiin?	12
2.3	Tavoitettujen nuorten koulutustaustat	13
2.4	Nuorten tarinat	15
2.5	Nuorten elämäntilanne, toimeentulo ja asumistilanne	18
2.6	Nuoret toimenpiteissä	21
3	Etsivän nuorisotyön työntekijät	23
3.1	Työntekijöiden työkokemus	23
3.2	Työntekijöiden koulutustausta	24
4	Etsivän nuorisotyön organisaatiot	26
4.1	Etsivän nuorisotyön työntekijöiden työympäristö	27
4.2	Etsivän nuorisotyön työntekijöiden aluekoordinaatio ja yhteiset tapaamiset	29
4.3	Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit ja yhteistyön sujuvuus	30
4.4	Etsivän nuorisotyön työntekijät edustettuina yhteistyöryhmissä	33
4.5	Etsivän nuorisotyön edustus kuntien lakisääteisessä ohjaus- ja palveluverkostossa (Nuorisolaki 1285/2016; § 9)	34
4.6	Etsivän nuorisotyön osallistuminen Aikalisä-toimintaan	35
4.7	Etsivän nuorisotyön kustannukset ja valtionavustukset	36
4.8	Asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmä	37

Kuvaluettelo:

Kuva 1: Myönnettyt valtionavustukset vuosina 2011 - 2020	6
Kuva 2: Valtionavustuksella tuetun etsivän nuorisotyön kattavuus 2020	8
Kuva 3: Etsivä nuorisotyö: nuoret vuonna 2019	10
Kuva 4: Tavoitetut nuoret vuosina 2010–2019	10
Kuva 5: Tavoitetut nuoret ikäryhmän mukaan vuosina 2014–2019	11
Kuva 6: Tavoitetut nuoret sukupuolen mukaan vuonna 2019	12
Kuva 7: Mitä kautta tavoitetut nuoret tulivat/ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin vuosina 2011–2019	13
Kuva 8: Tavoitettujen nuorten koulutustaustat vuonna 2019	13
Kuva 9: Nuorten tarinat	15
Kuva 10: Nuorten elämäntilanne tavoittamisen aikaan vuonna 2019*	18
Kuva 11: Nuorten elämäntilanne tavoittamisen aikaan vuosina 2014–2019	18
Kuva 12: Nuorten pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan vuonna 2019*	19
Kuva 13: Nuorten pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan vuosina 2014–2019	19
Kuva 14: Nuorten asumistilanne tavoittamisen aikaan vuonna 2019*	20
Kuva 15: Nuorten asumistilanne tavoittamisen aikaan vuosina 2014–2019	20
Kuva 16: Tärkeimmät toimenpiteet, joihin nuoria on ohjattu prosessin aikana vuonna 2019	21
Kuva 17: Etsivän nuorisotyön työntekijät vuosina 2014–2019	23
Kuva 18: Kuinka pitkään työntekijä on työskennellyt organisaatiossa vuosina 2012–2019	24
Kuva 19: Työntekijöiden työkokemus nuorten parissa työskentelystä vuosina 2012–2019	24
Kuva 20: Työntekijöiden ylintä suoritettua tutkintoa vuonna 2019	25
Kuva 21: Etsivien nuorisotyön työntekijöiden ammattinimike vuosina 2014 – 2019	25
Kuva 22: Toimialueen laajuus: niiden kuntien määrä, joissa etsivä nuorisotyö tarjosi palveluja vuonna 2019	26
Kuva 23: Etsivän nuorisotyön organisaation kautta tavoitetut nuoret vuonna 2019	26
Kuva 24: Etsivän nuorisotyön henkilöstön kokonaismäärä (htv) vuonna 2019	27
Kuva 25: Etsivä nuorisotyöntekijöiden työympäristö vuosina 2017 – 2019	27
Kuva 26: Informaatiotilaisuuksien tyypit vuosina 2018 – 2019	28
Kuva 27: Sosiaalisen median käyttö etsivässä nuorisotyössä vuonna 2019	28
Kuva 28: Yhteisten tapaamisten keskeisimmät hyödyt vuonna 2019	29
Kuva 29: Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit ja yhteistyön sujuvuus vuonna 2019	30
Kuva 30: Tietojen luovuttamisen toteutuminen	31
Kuva 31: Yhteistyön kehittämistarpeita	31

Kuva 32: Etsivän nuorisotyön työntekijät edustettuina monialaisissa (asiakas)yhteistyöryhmissä vuosina 2015–2019	33
Kuva 33: Etsivän nuorisotyön työntekijän osallistuminen oppilashuoltoryhmiin vuonna 2019	34
Kuva 34: Etsivä nuorisotyö edustettuna kuntien lakisääteisessä ohjaus- ja palveluverkostossa (Nuorisolaki 1285/2016; § 9)	34
Kuva 35: Etsivän nuorisotyön osallistuminen Aikalisä-toimintaan vuonna 2019	35
Kuva 36: Aikalisä -koulutukseen osallistuneet etsivän nuorisotyön työntekijät vuosina 2017 – 2019	36
Kuva 37: Kutsunnoissa mukana olleet etsivän nuorisotyön työntekijät vuosina 2017 – 2019	36
Kuva 38: Etsivän nuorisotyön kustannukset vuonna 2019	37
Kuva 39: Organisaatiossa käytössä oleva asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmä	38
Kuva 40: Käytössä oleva asiakaspalautejärjestelmä vuonna 2018–2019	38

Taulukkuuottelo

Taulukko 1: Yhteenveto etsivästä nuorisotyöstä vuonna 2019	9
Taulukko 2: Tavoitetut nuoret ikäryhmän, AVI -alueen ja maakunnan mukaan vuonna 2019	11
Taulukko 3: Tavoitettujen nuorten koulutustaustat 2010–2019	14
Taulukko 4: Toimenpiteet, joihin nuoria on ohjattu prosessin aikana vuosina 2015–2018	22
Taulukko 5: Etsivän nuorisotyön kustannukset ja valtionavustus vuosina 2015-2019	37

1 Johdanto

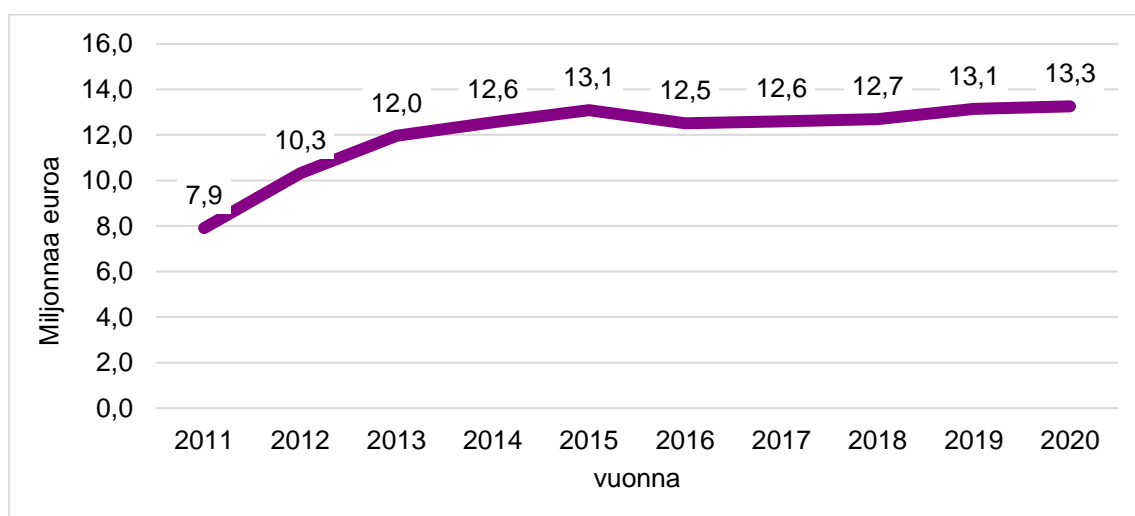
Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin sekä auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut.¹

Etsivän nuorisotyön ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle yksilöllistä tukea ja ohjausta, ja se perustuu vapaaehtoisuuteen. Etsivän nuorisotyön ydinelementtejä ovat kohtaaminen, kokonaisvaltaisuus ja luottamus. Etsivä nuorisotyö tavoittaa myös 29-vuotiaita ja sitä vanhempia, mutta he eivät ole mukana tämän tilaston kokonaislaskelmissa.

Etsivästä nuorisotyöstä säädetään nuorisolaissa (Nuorisolaki 1285/2016). Lain mukaan etsivä nuorisotyö, kuten muukin nuorisotyö ja -politiikka, kuuluu kunnan tehtäviin. Laissa säädetään myös tietojen luovuttamisesta etsivää nuorisotyötä varten sekä etsivää nuorisotyötä varten luovutettujen tietojen käsittelystä. Uusi nuorisolaki, joka korvaa nuorisolain vuodelta 2006, on tullut voimaan 1.1.2017.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut etsivää nuorisotyötä vuodesta 2008 lähtien. Aluehallintovirasto myöntää valtionavustuksia etsivän nuorisotyön toteuttamiseen. Vuonna 2020 aluehallintovirastot myönsivät valtionavustusta etsivään nuorisotyöhön noin 13,3 miljoonaa euroa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön voi osoittaa vuonna 2020 enintään 3 miljoonaa euroa erityisavustuksiin koronan aiheuttamaan erikoistilanteeseen liittyen. Vuonna 2019 määräraha oli noin 13,1 miljoonaa euroa (Kuva 1). Avustus myönnetään etsivän nuorisotyön työntekijän palkkauskuluihin. Myönnetty valtionavustus etsivää nuorisotyötä varten vuonna 2019 oli 27 500 euroa yhtä henkilötyövuotta kohti.

Kuva 1: Myönnetty valtionavustukset vuosina 2011 - 2020

Lähde: Aluehallintovirastot (oma kooste)

¹ Kiitän Kaija Blomia raportin sisällön kommentoinnista ja kielen tarkistamisesta.

Tämä raportti on kooste opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta etsivän nuorisotyön tiedonkeruusta vuodelta 2019. Aineisto kerättiin tammi- helmikuussa 2020, eli juuri ennen kuin koronasta aiheutuneet muutokset ja rajoitukset tulivat voimaan.

Inton keväällä 2020 toteuttaman kyselyn mukaan epidemiasta on seurannut työttömyyttä, päivärutiinien puutetta, toimeettomuutta, opiskeluvaikeuksia etäopinnoissa ja lisääntyneitä päihteiden käyttöä. Lisäksi koronaepidemiasta on kyselyn perusteella aiheutunut ahdistusta ja muita mielenterveysongelmia, yksinäisyyttä ja taloudellisia ongelmia sekä huolta terveydestä. Kyselyyn vastanneet kantoivat huolta myös läheistensä mielenterveydestä.²

Kyselyn perusteella etsivät nuorisotyöntekijät saivat kiitosta siitä, että he ottivat aktiivisesti yhteyttä nuoriin. Nuoret nostivat esille etenkin kuulluksi tulemisen sekä etsivältä nuorisotyöntekijältä saamansa tuen ja kannustuksen. Tämä oli koettu tärkeäksi nuorten kokeman ahdistuksen ja huolten purkamisessa.

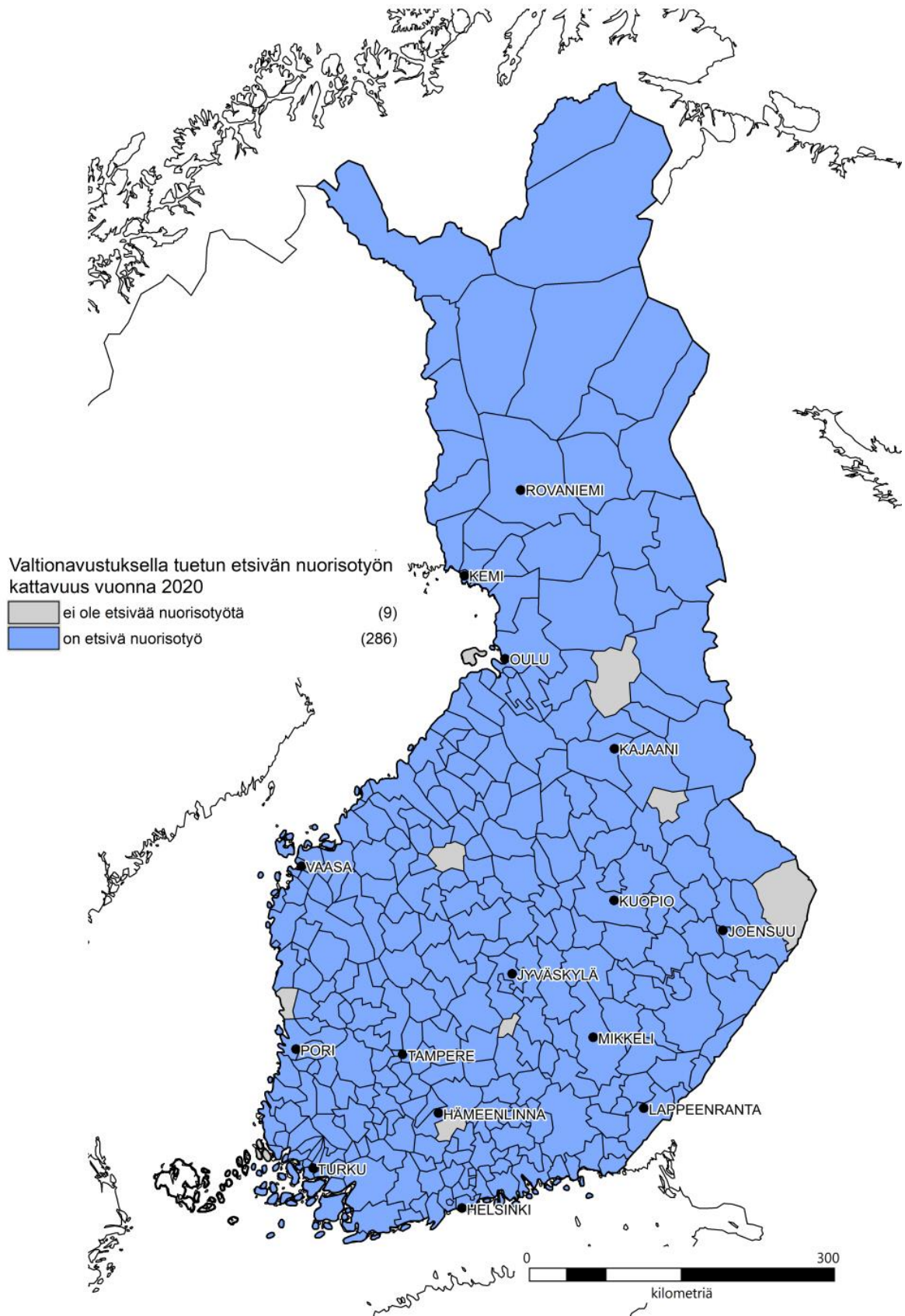
Kaikilla opetus- ja kulttuuriministeriön avustusta saavilla organisaatioilla on velvollisuus vastata kyselyyn. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on toteuttanut tiedonkeruun yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen kanssa. Tiedonkeruussa kootaan tietokokonaisuus, joka sisältää etsivän nuorisotyön asiakastilastot, työntekijätilastot ja tietoja organisaatioista. Tiedonkeruun prosessi on osittain automatisoitu viime vuosina. PAR-järjestelmä, jota yli 90 prosenttia vastaajista käyttää tilastojärjestelmänään, mahdollistaa tiedonsiirron. Vastajan ei enää tarvitse kirjoittaa kyselyyn nuorten ja työntekijöiden tilastotietoja. Organisaatioiden tietoja kerätään kyselyssä. Perustietojen lisäksi tärkeitä teemoja ovat esimerkiksi etsivien muiden organisaatioiden kanssa tekemä yhteistyö ja sen sujutus. Vastajat kertovat haasteista, onnistumisista ja kehittämistarpeista. Tiedonkeruuseen osallistui 238 organisaatiota.

Aluehallintovirastot voivat hyödyntää tietoja tukiessaan avustuksilla etsivää nuorisotyötä. Vuoden 2019 tiedonkeruun tulokset julkaistaan nuorisotilastot.fi-verkkosivustolla. Myös nuorisotalon osaamiskeskukset voivat hyödyntää kerättyä tietoa. Etsivää nuorisotyötä kehitettiin vuosina 2018-2019 etsivän nuorisotyön osaamiskeskusten toimesta. Etsivän nuorisotyön osaamiskeskus muodostui neljästä organisaatiosta; Espoon kaupungista, Valtakunnallisesta työpajayhdistyksestä, Juveniasta ja Humanistisesta ammattikorkeakoulusta (Humak). Maaliskuussa 2020 toimintansa aloitti kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus, jossa päävastuullisena vetäjä toimii Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry.

Alueelliset tulokset on luokiteltu etsivän nuorisotyön organisaation kotikaupungin mukaan. Tässä raportissa ei ole huomioitu sitä, että osa organisaatiosta palvelee myös toisessa maakunnassa.

² Kinnunen, Riitta (2020): Etsivän nuorisotyön nuorille ja työpajojen valmentautujille suunnatun korona-ajan kyselyn tuloksia. Katsaus tuloksiin 14.5.2020. Valtakunnallinen työpajayhdistys. Julkaisematon raportti. Viitattu 13.10.2020

Kuva 2: Valtionavustuksella tuetun etsivän nuorisotyön kattavuus 2020

Lähde: Aluehallintovirastot (oma kooste)

Taulukko 1: Yhteenveto etsivästä nuorisotyöstä vuonna 2019

AVI/ Maakunta	Yhteydenotot	Tavoitetut nuoret	Henkilökunta		Vastaaajat	Myönnettyt valtionavustukset 2019
	nuorten määrä		työntekijöiden määrä	henkilö-työvuosi (htv)	määrä	
Etelä-Suomen AVI	9 671	6 347	208	149	55	4 041 466
Etelä-Karjala	441	292	16	11	8	281 966
Kanta-Häme	754	522	26	17	9	369 875
Kymenlaakso	789	467	12	12	3	332 200
Päijät-Häme	1 129	868	23	17	9	496 600
Uusimaa	6 558	4 198	131	92	26	2 560 825
Itä-Suomen AVI	4 160	2 973	100	75	40	1 799 655
Etelä-Savo	1 366	1 017	30	23	13	586 399
Pohjois-Karjala	1 233	901	24	17	10	404 027
Pohjois-Savo	1 561	1 055	46	35	17	809 229
Lapin AVI	1 455	1 274	42	32	21	796 096
Lappi	1 455	1 274	42	32	21	796 096
Lounais-Suomen AVI	3 265	2 221	83	65	35	1 561 435
Satakunta	1 077	855	33	26	13	577 500
Varsinais-Suomi	2 188	1 366	50	39	22	983 935
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI	7 491	5 757	185	140	63	3 813 590
Etelä-Pohjanmaa	1 150	948	33	26	9	700 000
Keski-Pohjanmaa	460	408	12	10	5	283 250
Keski-Suomi	2 310	1 797	50	41	19	1 078 403
Pirkanmaa	2 739	1 922	69	50	23	1 325 000
Pohjanmaa	832	682	21	14	7	426 938
Pohjois-Suomen AVI	3 054	2 352	69	51	24	1 398 439
Kainuu	492	391	22	13	5	338 500
Pohjois-Pohjanmaa	2 562	1 961	47	38	19	1 059 939
Koko maa	29 096	20 924	687	512	238	13 410 680

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

2 Nuoret etsivän nuorisotyön piirissä

Yleensä ensi askel nuoren ja etsivän nuorisotyön työntekijän yhteistyössä on nuoren suora yhteydenotto tai yhteydenottopyyntö yhteistyö- tai palveluverkostosta. Etsivät nuorisotyöntekijät olivat yhteydessä 29 096 nuoreen vuonna 2019. Kun nuorisotyöntekijä yrittää ottaa yhteyttä, voi olla, että nuori ei vastaa. Etsivän nuorisotyön yhteydenoton tai kontaktin onnistuminen ei välttämättä tarkoita, että yhteistyö jatkuu, koska etsivään nuorisotyöhön osallistuminen on nuorelle vapaaehtoista.

Tavoitetuilla nuorilla tarkoitetaan tässä raportissa niitä nuoria, joiden kanssa etsivä nuorisotyöntekijä on käynyt keskustelua henkilökohtaisella tasolla, esimerkiksi selvittänyt nuoren kanssa hänen elämäntilannettaan ja tuen tarpeitaan. Tässä raportissa ja etsivän nuorisotyön tilastoissa tarkistetaan tarkemmin nuorten taustatiedot. Tavoitetuista nuorista (20 924) noin 18 508 (88,5 %) oli jossain toimenpiteessä. Tämä tarkoittaa, että etsivät nuorisotyöntekijät ohjaavat nuoria monipuolisesti eri palveluihin ja toimenpiteisiin. Toimenpide voi tarkoittaa myös neuvontaa, ohjausta ja tulevaisuuden suunnittelua sekä tsemppausta. Noin 2 400 nuorta odotti vielä vuoden lopussa pääsyä toimenpiteisiin (Kuva 3).

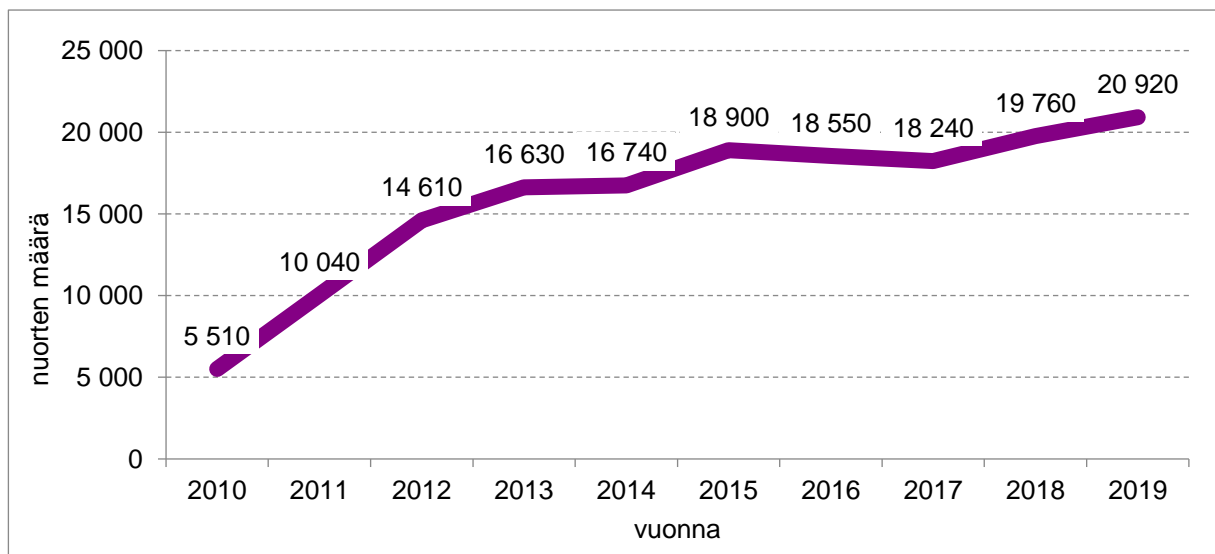
Kuva 3: Etsivä nuorisotyö: nuoret vuonna 2019

YHTEYDENOTTO (PYYNTÖ) (29 096 nuorta) Kaikki pyynnöt, joissa tulee löytää nuori			
Ei saatu yhteyttä (3 665 nuorta)	Kontaktit (4 507 nuorta)	TAVOITETTU (20 924 nuorta) Yhteistyö jatkuu kontaktin jälkeen	
		Toimenpiteessä (18 508 nuorta)	Ei toimenpiteitä (2 416 nuorta)

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Etsivän nuorisotyön rooli nuorten palvelujärjestelmässä on vahvistunut. Sen tavoittamien nuorten määrä kasvoi nopeasti vuoteen 2013 saakka (Kuva 4). Sen jälkeen tavoitettujen nuorten määrä kasvu tasaantui. Vuonna 2013 lähes kaikissa kunnissa oli jo tarjolla etsivää nuorisotyötä, Vuosina 2018 ja 2019 tavoitettujen nuorten määrä kasvoi taas.

Kuva 4: Tavoitetut nuoret vuosina 2010–2019

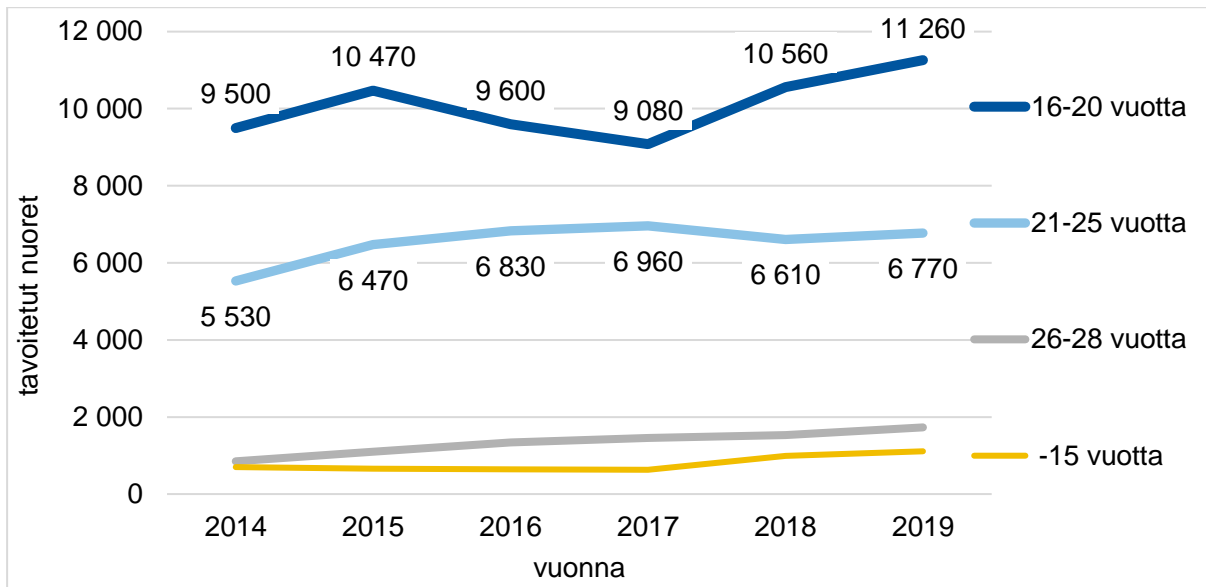
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

2.1 Tavoitettujen nuorten ikä ja sukupuoli

Etsivä nuorisotyö tavoittaa selkeästi parhaiten 16–20 ja 21–25 -vuotiaita nuoria. Etsivän nuorisotyön tavoittamista nuorista lähes 90 % oli iältään 16–25-vuotiaita. Ikäryhmän 21–25 -vuotiaat osuus kasvoi vuoteen 2017 asti. Sen sijaan vuonna 2017 alkaen nuorempien ikäryhmien osuudet tavoitetuista kasvoivat (Kuva 5).

Pohjois-Suomessa, Itä-Suomessa ja Lapissa tavoitetut nuoret ovat hieman nuorempia kuin muilla AVI-alueilla (Taulukko 2).

Kuva 5: Tavoitetut nuoret ikäryhmän mukaan vuosina 2014–2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

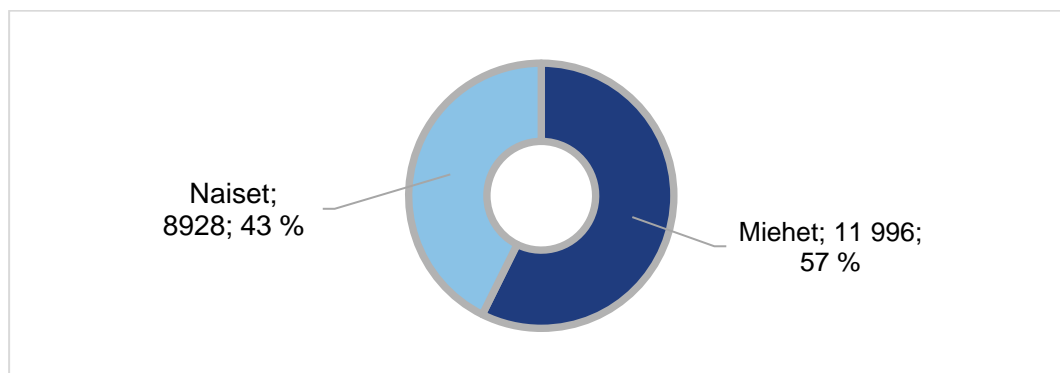
Taulukko 2: Tavoitetut nuoret ikäryhmän, AVI -alueen ja maakunnan mukaan vuonna 2019

AVI / Maakunta	-15 vuotta		16-20 vuotta		21-25 vuotta		26-28 vuotta		Ei tietoa		yhteensä		tiedoksi: 29 v. ja vanhempi
	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	
Etelä-Suomi	224	3,5	3 362	53,0	2 183	34,4	556	8,8	22	0,3	6 347	100	125
Etelä-Karjala	10	3,4	163	55,8	100	34,2	19	6,5	-	-	292	100	-
Kanta-Häme	20	3,8	289	55,4	171	32,8	41	7,9	1	0,2	522	100	8
Kymenlaakso	5	1,1	254	54,4	171	36,6	37	7,9	-	-	467	100	11
Päijät-Häme	90	10,4	468	53,9	246	28,3	61	7,0	3	0,3	868	100	17
Uusimaa	99	2,4	2 188	52,1	1 495	35,6	398	9,5	18	0,4	4 198	100	89
Itä-Suomi	260	8,7	1 547	52,0	915	30,8	243	8,2	8	0,3	2 973	100	53
Etelä-Savo	79	7,8	524	51,5	320	31,5	92	9,0	2	0,2	1 017	100	17
Pohjois-Karjala	77	8,5	465	51,6	274	30,4	84	9,3	1	0,1	901	100	10
Pohjois-Savo	104	9,9	558	52,9	321	30,4	67	6,4	5	0,5	1 055	100	26
Lappi	154	12,1	705	55,3	333	26,1	79	6,2	3	0,2	1 274	100	24
Lappi	154	12,1	705	55,3	333	26,1	79	6,2	3	0,2	1 274	100	24
Lounais-Suomi	104	4,7	1 209	54,4	702	31,6	199	9,0	7	0,3	2 221	100	69
Satakunta	33	3,9	507	59,3	251	29,4	62	7,3	2	0,2	855	100	9
Varsinais-Suomi	71	5,2	702	51,4	451	33,0	137	10,0	5	0,4	1 366	100	60
Länsi- ja Sisä-Su	199	3,5	3 081	53,5	1 977	34,3	486	8,4	14	0,2	5 757	100	112
Etelä-Pohjanmaa	39	4,1	500	52,7	333	35,1	73	7,7	3	0,3	948	100	20
Keski-Pohjanmaa	7	1,7	232	56,9	129	31,6	36	8,8	4	1,0	408	100	11
Keski-Suomi	96	5,3	995	55,4	567	31,6	137	7,6	2	0,1	1 797	100	33
Pirkanmaa	21	1,1	954	49,6	754	39,2	190	9,9	3	0,2	1 922	100	35
Pohjanmaa	36	5,3	400	58,7	194	28,4	50	7,3	2	0,3	682	100	13
Pohjois-Suomi	171	7,3	1 353	57,5	661	28,1	164	7,0	3	0,1	2 352	100	30
Kainuu	64	16,4	168	43,0	128	32,7	31	7,9	-	-	391	100	12
Pohjois-Pohjanm	107	5,5	1 185	60,4	533	27,2	133	6,8	3	0,2	1 961	100	18
Koko maa	1 112	5,3	11 257	53,8	6 771	32,4	1 727	8,3	57	0,3	20 924	100	413

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Etsivän nuorisotyön piirissä on enemmän miehiä kuin naisia. Vuonna 2019 57 prosenttia tavoitetuista nuorista oli miehiä (Kuva 6). Yli 20-vuotiaiden ikäryhmissä sukupuolen jakauma on hieman miesvaltaisempia kuin nuoremmissa ikäryhmissä. Sukupuolijakauma on tasoittunut vuodesta 2008, jolloin miesten osuus tavoitetuista nuorista oli jopa 64 prosenttia.

Kuva 6: Tavoitetut nuoret sukupuolen mukaan vuonna 2019

n= 20 924

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

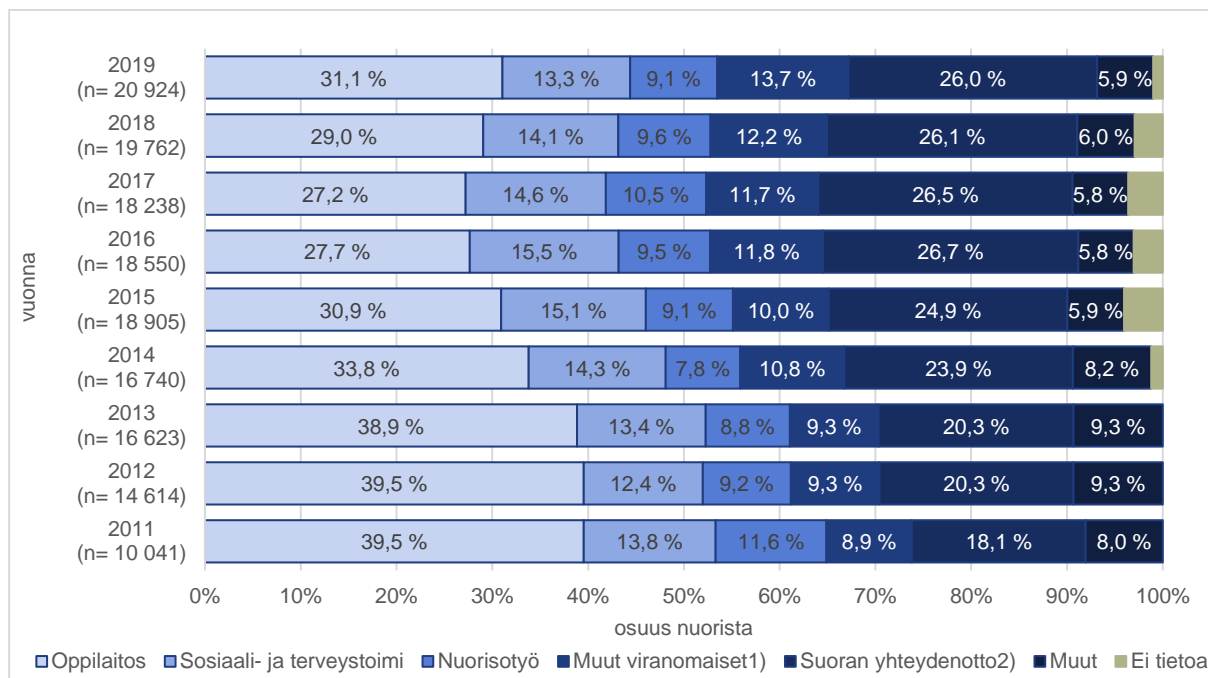
2.2 Mitä kautta nuoret tavoitettiin?

Nuoret tulevat etsivän nuorisotyön piiriin usein erilaisten ohjaavien tahojen kautta. Edelleen 31 prosenttia nuorista tulee etsivään nuorisotyöhön oppilaitoksen kautta (Kuva 7). Erityisesti toisen asteen ammatilliset oppilaitokset työskentelevät tiiviisti yhdessä etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa. Vuosina 2011-2017 oppilaitoksista etsivään nuorisotyöhön tulevien nuorten osuus väheni, mutta vuoden 2018 jälkeen se on taas alkanut kasvaa. Toiseksi suurin osuus nuorista oli ottanut suoraan (osa kavereiden tai sukulaisten avulla) yhteyttä etsiviin nuorisotyöntekijöihin. Sosiaali- ja terveystyö, nuorisotyö, työpajat, työ- ja elinkeinohallinto sekä puolustusvoimat tekevät myös yhteistyötä etsivän nuorisotyön kanssa.

Paikallinen yhteistyöverkosto vaikuttaa paljon siihen, miten hyvin ja millaisessa elämäntilanteessa nuoret saavat yhteyden etsiviin. Useat etsivän nuorisotyön työntekijät toivovat, että ennaltaehkäiseviä yhteydenottoja nuoriin tehtäisiin enemmän ja varhaisemmassa vaiheessa, koska asiakkaan ongelmat ovat ehtineet usein moninaisiksi ja vaikeiksi ennen kuin he ohjautuvat etsivään nuorisotyöhön.

On tärkeää, että etsivän nuorisotyön palvelu on saavutettavissa helposti, matalalla kynnyksellä. Kaikkien etsivien nuorisotyön työntekijöiden yhteystiedot löytyvät www.entit.fi-verkkosivustosta.

Kuva 7: Mitä kautta tavoitetut nuoret tulivat/ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin vuosina 2011–2019

1) TE-hallinto, Puolustusvoimien/ kutsuntojen / siviilipalveluksen kautta, Ohjaamo (uusi 2016).

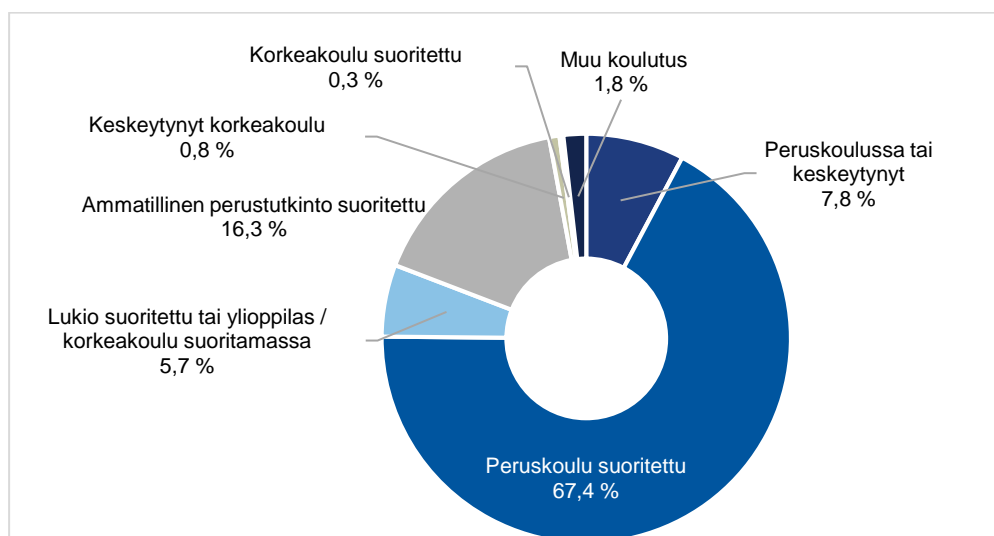
2) Kavereiden- tai sukulaisen yhteydenotto.

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

2.3 Tavoitettujen nuorten koulutustaustat

Suurin osa tavoitetuista nuorista (75 %) on suorittanut korkeintaan peruskoulun (Kuva 8). Etsivän nuorisotyön työntekijät antavat erityisesti tukea nuorille, jotka ovat keskeyttäneet ammatillisen peruskoulutuksen (Taulukko 3).

Kuva 8: Tavoitettujen nuorten koulutustaustat vuonna 2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Taulukko 3: Tavoitettujen nuorten koulutustaustat 2010–2019

Koulutustausta	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019
	määrä (osuus %)						
Korkeintaan peruskoulu	4 640 (81,1 %)	12 132 (83,0 %)	12 623 (75,4 %)	12 171 (65,6 %)	11 274 (61,8 %)	12 257 (62,0 %)	13 796 (65,9 %)
Peruskoulussa tai keskeytynyt	606 (10,6 %)	1 408 (9,6 %)	1 083 (6,5 %)	1 055 (5,7 %)	1 096 (6,0 %)	1 392 (7,0 %)	1 426 (6,8 %)
Peruskoulussa	519 (9,1 %)	1 234 (8,4 %)	910 (5,4 %)	915 (4,9 %)	977 (5,4 %)	1 255 (6,4 %)	1 291 (6,2 %)
Peruskoulu keskeytynyt	87 (1,5 %)	174 (1,2 %)	173 (1,0 %)	140 (0,8 %)	119 (0,7 %)	137 (0,7 %)	135 (0,6 %)
Peruskoulu suoritettu	4 034 (70,5 %)	10 724 (73,4 %)	11 540 (68,9 %)	11 116 (59,9 %)	10 178 (55,8 %)	10 865 (55,0 %)	12 370 (59,1 %)
Peruskoulu suoritettu	1 609 (28,1 %)	3 343 (22,9 %)	2 411 (14,4 %)	2 295 (12,4 %)	2 114 (11,6 %)	1 967 (10,0 %)	2 092 (10,0 %)
Suorittamassa lukiota	156 (2,7 %)	437 (3,0 %)	572 (3,4 %)	612 (3,3 %)	613 (3,4 %)	698 (3,5 %)	804 (3,8 %)
Lukio keskeytynyt	118 (2,1 %)	536 (3,7 %)	698 (4,2 %)	543 (2,9 %)	513 (2,8 %)	583 (3,0 %)	584 (2,8 %)
Suorittamassa ammatillista perustutkintoa	740 (12,9 %)	1 595 (10,9 %)	2 329 (13,9 %)	2 451 (13,2 %)	2 320 (12,7 %)	2 671 (13,5 %)	3 320 (15,9 %)
Keskeytynyt ammatillinen perustutkinto	1 411 (24,7 %)	4 813 (32,9 %)	5 530 (33,0 %)	5 215 (28,1 %)	4 618 (25,3 %)	4 946 (25,0 %)	5 570 (26,6 %)
Lukio suoritettu tai ylioppilas	166 (2,9 %)	399 (2,7 %)	682 (4,1 %)	793 (4,3 %)	820 (4,5 %)	801 (4,1 %)	777 (3,7 %)
Ammatillinen perustutkinto suoritettu	449 (7,8 %)	1 156 (7,9 %)	1 953 (11,7 %)	2 942 (15,9 %)	3 072 (16,8 %)	2 762 (14,0 %)	2 985 (14,3 %)
Keskeytynyt korkeakoulu	26 (0,5 %)	90 (0,6 %)	128 (0,8 %)	117 (0,6 %)	137 (0,8 %)	136 (0,7 %)	150 (0,7 %)
Korkeakoulu suoritettu	9 (0,2 %)	21 (0,1 %)	53 (0,3 %)	81 (0,4 %)	101 (0,6 %)	136 (0,7 %)	150 (0,7 %)
Muu koulutus	107 (1,9 %)	166 (1,1 %)	170 (1,0 %)	181 (1,0 %)	122 (0,7 %)	257 (1,3 %)	307 (1,5 %)
Lähtömaassa suoritettu koulutus/tutkinto	56 (1,0 %)	50 (0,3 %)	46 (0,3 %)	29 (0,2 %)	35 (0,2 %)	34 (0,2 %)	23 (0,1 %)
Ei tietoa	271 (4,7 %)	600 (4,1 %)	1 085 (6,5 %)	2 236 (12,1 %)	2 677 (14,7 %)	3 314 (16,8 %)	2 564 (12,3 %)
Yhteensä	5 724 (100 %)	14 614 (100 %)	16 740 (100 %)	18 550 (100 %)	18 238 (100 %)	19 762 (100 %)	20 924 (100 %)

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

2.4 Nuorten tarinat

Etsivän nuorisotyön kyselyssä kysytään myös tarinoita onnistumisista, esimerkkejä nuorten tilanteista ja siitä, miten vaikeaa tai helppoa nuoren on päästä oikeaan palveluun. Nämä yksittäiset tarinat tuovat esille, että joidenkin nuorten kanssa yhteistyö jatkuu pitkään. Luonnollisesti työntekijöiden mieleen jäävät erityisesti ne nuoret, joiden kanssa on tehty paljon töitä ja ratkaistu yhdessä isoja haasteita. Etsivät nuorisotyöntekijät kokevat onnistuneensa silloin, kun nuori saadaan elämässä eteenpäin. Yksi vastaaja arvioi, että usean nuoren kohdalla on tarvittu vain kokemus siitä, että joku välittää, auttaa ja tukee.

Kuva 9: Nuorten tarinat

16-vuotias nuori mies ohjautui etsivään työhön perhetyön kautta. Nuoren kohdalla karotettiin opiskelumahdollisuudet. Ahdistus- ja pelkotilojen takia hän ei ollut valmis opintoihin. Vuoden verran etsivä kannatteli häntä perhetyön kanssa ja odotettiin 17-vuoden ikää, jolloin hänet pystyi ohjaamaan nuorten työpajalle. Vuosi oli pitkä, koska alle 17-vuotiaille nuorille ei kunnassa ole tarjota mitään ryhmä- tai pajatoimintaa. Työpaja käynnistyi hyvin ja nuori on saanut sieltä positiivista palautetta ja onnistumisen kokemuksia. Tällä hetkellä ajankohtaista on yhteishaku ja ensi syksynä mahdollisesti alkavat opinnot.

Tapasin sattumalta entisen asiakkaan, joka ottikin yhteyttä heti tapaamisen jälkeen. Asiakkaan elämäntilanne olikin huonontunut reilusti asiakkuuden päätyttyä, mutta kun sattumalta törmäsimme, sai hän uutta kipinää hoitaa asioitaan etsivän kanssa, koska hän "tajusi että on vielä olemassa hyviäkin ihmisiä". Asiat lähtivät kääntymään oikeaan suuntaan ja nyt tilanne näyttää taas oikein hyvältä.

Ammatillisesta koulutuksesta ilmoitettu nuori neiti etsivään nuorisotyöhön. Katsottu eronneeksi koska opinnot eivät ole edenneet. Nuorta tavoiteltu puhelimitse, tekstiviestillä, sosiaalisen median kautta, kirjeellä ja jopa ovella käyden. Kohtaamista ei saada aikaan näillä keinoilla. Viestejä kuitenkin laitoimme perään n. kuukauden välein, toivoen että jossain vaiheessa nuori on yhteistyöhaluinen. Kyseiseen nuoreen ei vielääkään olla saatu kontaktia.

Nuori 28 v. työnsaanti vaikeaa omalla alallaan. Etsivän työntekijän avulla muutti ajatusmalliaan, että voisi kokeilla muutakin työtä kuin sitä mihin on valmistunut. Sen avulla löysi paikkansa ja pääsi eteenpäin.

Pitkä työ nuoren kanssa käyty ja hän pääsi vakituiseen työsuhteeseen. Nuori käy vielä vertaistukiryhmässä ja kaipaa etsivän nuorisotyön tsemppiä, mutta tuki ryhmässä riittää.

Nuori, joka on ollut tippumassa asiakkuudesta, saa skeittipuiston rakentamisen myötä osallistua vahvasti hankkeen suunnitteluun ja kokee vahvasti osallisuuden kokemuksia, jotka vievät häntä selkeästi eteenpäin.

Nuoren kanssa työskennelty reilu vuosi. Tehty yli 100 työhakemusta ja etsivän tapauksia on ollut kerran viikossa. Työnhaku ei ole tuottanut tulosta. Nuorella on oppimisen, -hahmottamisen- ja puheentuottamisen vaikeutta. Nuorella on logistiikka-alan perustutkinto. Nuori on ollut viidessä työhaastattelussa ja kuukauden mittaisessa kausityöntekijän työtehtävissä. Nuori on nyt työkokeilussa työpajalla ja työnhaku jatkuu...Erityisnuorilla on haasteena työllistyminen ja alueeltamme puuttuvat sosiaaliset yritykset.

Nuori oli eronnut lukiosta, etsivän kanssa löydettiin väylä aikuislukioon, josta nuori valmistui.

Syksyllä pienen ajan sisällä olimme kolmen nuoren tukena ja apuna niin, että he pääsivät päihdekuntoutukseen.

Nuorella on ollut sekä päihdeongelmaa ja mielenterveysongelmia. Terveyspalveluissa nuorta on pompoteltu molempien välillä: Ensin psyk. sairaanhoitajalla, sittemmin päihdehoitajalla. Psykiatrian tutkimukseen ei pääse, ellei päihdeongelmaa ole selätetty. Päihteillä nuori taas yrittää hoitaa mielenterveysongelmiaan. Näiden kahden asian kehä on loputon.

Nuoreen otettiin yhteyttä muissa asioissa - kävi ilmi, että tilanne on hankalampi kuin mitä aiemmin oltiin keskusteltu. Tapaamisen ja keskustelujen jälkeen nuorelle tehtiin Nuotti-palvelu hakemus, joka hyväksyttiin.

Nuoren ollessa vankilassa tehtiin yhteistyössä vankilan sosiaaliohjaajan kanssa suunnitelma vapautumisen jälkeisestä tukitoimista, jotta vapautuminen sujuisi hallitummin kuin aikaisemmillä kerroilla.

Asiakas otti itse etsivään nuorisotyöntekijään yhteyttä ja pyysi apua raha-asioiden hoitamisessa. Asiakkuus muuttui intensiiviseksi ja nuori halusi päiviinsä tekemistä. Oli valmistunut ammattikoulusta, mutta ei ollut työllistynyt oman alan töihinsä. Etsivän vahvalla tuella nuori ohjautui nuorten työpajalle kuntouttavaan työtoimintaan. Etsivät työskentelevät samassa työyhteisössä nuorten työpajan kanssa, joten yhteistyö nuorten työpajaohjaajan ja nuoren kanssa jatkui luontevasti. Kuntouttavan jakson jälkeen nuori ohjautui palkkatuella työskentelemään ja yhteistyö jatkuu edelleen etsivän kanssa. Nuori hyötynyt selvästi nuorten työpajan ja etsivien vahvasta tuesta ja tulevaisuuden näkymät on työllistymisen suhteen tällä hetkellä hyvät. Etsivän vahvalla tuella myös mielenterveysneuvolan palvelut on alkanut erinomaisesti.

Asiakkaan kanssa aloitettu asiakkuus yläkoulussa ja asiakkuus on aktiivinen vielä 9 vuotta myöhemmin. Asiat ovat menneet pitkään ja monta kertaa pieleen, joten kiinnittyminen mihinkään ollut mahdotonta. Monilla nuorilla esim. työntekemistä vaikeuttava diagnoosi, jota vaikea ottaa huomioon.

Nuoren tapaaminen ilman sovittua aikaa Ohjaamossa kun nuori oli kuullut, että etsivä on Ohjaamossa paikalla. Nuoren asiaa hoidettiin monialaisena yhteistyönä: ohjattiin työhakemuksen tekemisessä, asumisasiossa, pääsi työhaastatteluun ja sai työpaikan sekä asunnon.

Lapsiperhe-sosiaalityöntekijä otti yhteyttä 17-vuotiaasta nuoresta miehestä, joka oli keskeyttänyt opinnot. Motivaatio kaikkea kohtaan oli kateissa ja poika halusi olla vain kotona. Otin yhteyttä poikaan ja sovimme tapaamisen. Pitkään juttelimme ja sain hänet kiinnostumaan starttipajasta. Pojan äiti oli aktiivinen ja pojan kanssa hankkivat pikaisesti verkkopankkitunnukset ja ilmoittautumisen työttömäksi työnhakijaksi. Minä varsin heti tämän jälkeen ajan TE-toimistoon ja ajan saimme jo samalle viikolle. Poika on kiinnittynyt hienosti pajaan ja on ollut ilo seurata vierestä, kuinka hän on luonut kaverisuhteita, on nauravainen ja puhelias.

Mielenterveyshaasteinen nuori saatiin ensin työkokeilupaiikkaan, jonka aikana saatiin järjestettyä myös muita palveluita, joiden myötä nuorelle saatiin kehitysvammadiagnoosi ja sitä kautta erilaisia palveluita ja tukia. Lopuksi nuori saatiin tuettua muuttamaan kotoaan ja aloittamaan opiskelut.

Pääseminen psykiatriseen hoitoon voi olla todella hidasta ja kestää monta kuukautta. Kävimme nuoren kanssa matalan kynnyksen palvelussa helmikuussa ja ensimmäinen hoitokäynti terveysaseman psykiatrisella hoitajalla oli lopulta heinäkuussa, jonka jälkeen olikin kuukauden kesätauko. Nuoren vointi meni todella huonoksi odottelun aikana, masennus syveni ja mukaan tuli itsetuhoisuutta.

Nuori, jolle vanhemmat olivat ostaneet pienenä osakkeita jotka aiheuttivat nuoren elämässä tosi paljon ongelmia. Osakkeita ei voinut lunastaa heti vaan olivat ns. pitkäaikaisijoituksia, joten oli mahdotonta näistä saada rahaa. Mutta kaikki tahot katsoivat ne tuloksi. Nuori oli useita kuukausia ilman rahaa ja lopulta ilman asuntoa keskeytettyään koulun, koska mikään taho ei häntä auttanut.

Nuoren kommentoimaa etsivästä työstä:

Olen saanut etsiviltä apua useissa eri asioissa. Emme aina näe vain asioiden hoitamisen merkeissä vaan välillä pysähdymme kahville ihan vaan vaihtamaan kuulumisia.

Apua olen saanut esimerkiksi kun minulla oli kämppä hakusessa.

Kirjoitimme yhdessä ilmoitukset asunnon tarpeesta toriin ja facebookiin. Laitoimme hakuvahdit eri vuokrafirmoille ja olen ottanut etsivän mukaani asuntonäyttöön.

Kun kämppä löytyi sain apua etsiviltä myös sähkösopimuksen ja kotivakuutuksen ottamiseen.

Apua voi pyytää mihin tahansa asiaan. Etsivien kanssa voi soittaa yhdessä virastoihin esim. Kelaan tai he voivat tulla mukaan paikan päälle asioimaan. Minun kanssani etsivät on soitellut ja selvittänyt laskutusasioita ja vaikkei asia samalla kerralla vielä selvinnyt, sain siihen mielenrauhan, että asia tulee selviämään ja minulla on sen hoitamisessa tuki.

Nuori oli pitkään ollut perhetyön asiakkaana. Kun hän täytti 18 vuotta, hän siirtyi etsivän nuorisotyön asiakkaaksi saattaen vaihdolla. Nuorella oli koulunkäynnin kanssa vaikeuksia, mutta etsivän tsemppauksella ja yhteisten motivointikeskustelutuokioiden avulla nuori valmistui ammattiin. Hänellä oli jo haave seuraavasta ammatista. Etsivän kanssa etsittiin tietoa hakuajoista ja pääsyvaatimuksista sekä matkattiin yhdessä pääsykokeisiin. Etsivä tsemppasi ja tuki nuorta koko pääsykoepäivän ajan. Nuori sai opiskelupaikan, ja hänen itsetuntonsa ja itsenäisyytensä on kasvanut huomattavasti etsivän nuorisotyön asiakkuuden myötä.

Etsivään nuorisotyöhön on ohjautunut useita nuoria joilla on huumeongelma. Valmiuksia ei ole vielä lopettaa päihteiden käyttöä, mutta koska etsivä auttaa silti asioiden hoitamisessa niin monella nuorella on alkanut tulevaisuus kiinnostaa eri tavalla ja on alettu miettimään myös päihdeongelman hoitamista. Tämä joukko käännytetään todella monesta palvelusta pois ja siksi asiat jäävät usein hoitamatta.

Nuorella jäi peruskoulun päättötodistus saamatta, koska ei voinut osallistua opetukseen ryhmässä. Nuoren vanhemmat ottivat yhteyttä etsivään nuorisotyöhön, koska itsenäinen opiskelu kotona ei sujunut. Etsivä keskusteli koulun johdon kanssa ja tehtiin suunnitelma, mitä tulee tehdä, että nuori saavuttaa perusopetuksen oppimäärän. Suunnitelma tehtiin ja nuori sitoutui suunnitelman toteutukseen siten, että opintoja suoritettiin etsivän luona. Muutaman kuukauden jälkeen nuori sai päättötodistuksen ja pääsi ammatilliseen koulutukseen.

Toisen asteen keskeyttänyt nuori, joka ei ole oikeutettu työvoimahallinnon tarjoamaan palveluun. Nuori on toisen paikkakunnan asukas ja paikkakunnalla ei ole omaa työ-/starttipaja toimintaa. Nuoren kohdalla saimme neuvoteltua kunnan kanssa, että he ostavat työpajapalvelua toisesta kunnasta, joten nuori saatiin mukaan pajatoimintaan. Palvelu on mahdollinen myös muille nuoren paikkakunnalla asuville nuorille.

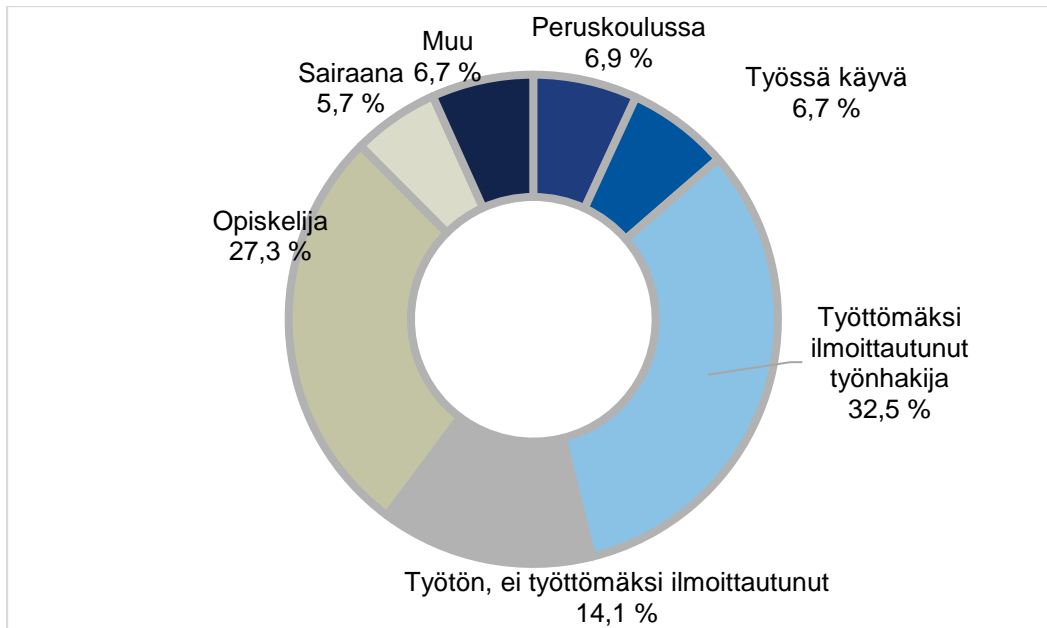
18-vuotias nuori ohjattiin työkkäristä miettimään jatkosuunnitelmia tulevaisuuteen etsivän luo. Nuoren kanssa mietittiin vaihtoehtoja (työkokeilu, kuntouttava, työpaja) ja kaikkeen vastaus oli, että ei kiinnosta, ei nappaa. Tulevaisuudessa ei ollut mitään, mitä kohti mennä. Muutaman käyntikerran jälkeen kävimme läpi kuntouttavan työtoiminnan paikkoja: kirjaston kohdalla nuoren silmät alkoivat loistamaan. "a mitä, pääsenkö minä kirjastoon töihin?" Nuori lähti kuntouttavaan työtoimintaan kirjastolle ja ennen jakson loppumista nuori itse alkoi kyselemään seuraavaa paikkaa. Nuori sanoi, että haluaa tekemistä ja ei halua enää tupahtaa toimeentulotuelle.

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

2.5 Nuorten elämäntilanne, toimeentulo ja asumistilanne

Etsivän nuorisotyön tilastotiedot kattavat tiedon nuoren elämäntilanteesta yhteistyön alkaessa. Lähes puolet tavoitetuista nuorista on työttömiä. Tavoitetuista nuorista 34 prosenttia käy joko peruskoulua tai opiskelee muussa oppilaitoksessa (Kuva 10, Kuva 11).

Kuva 10: Nuorten elämäntilanne tavoittamisen aikaan vuonna 2019*

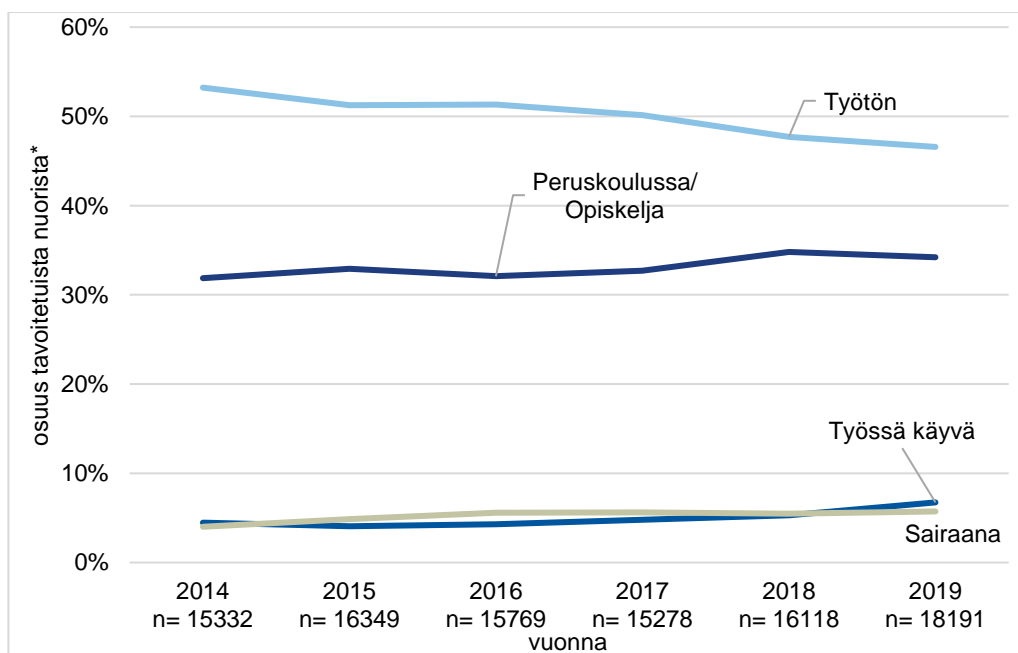

n= 18191

*Nuorten määrä ilman "ei tietoa".

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 11: Nuorten elämäntilanne tavoittamisen aikaan vuosina 2014–2019

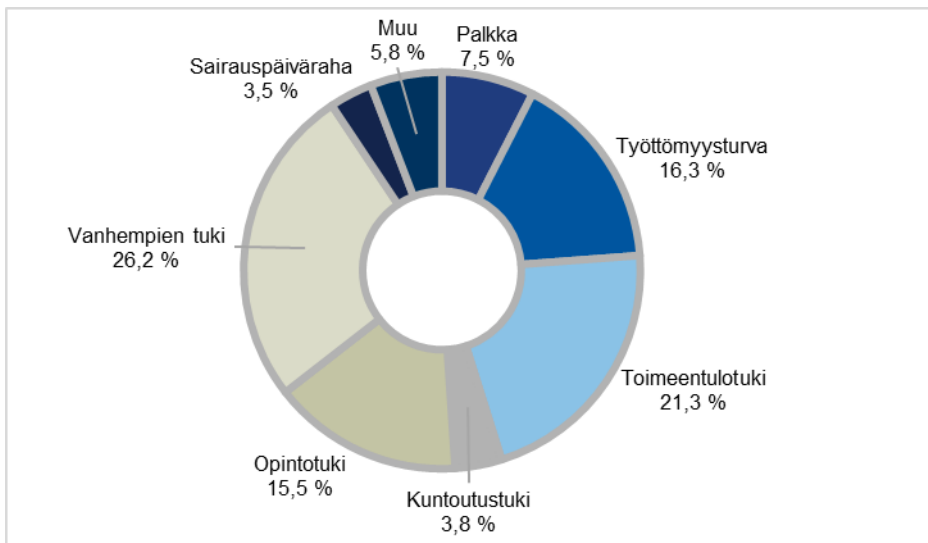

*Nuorten määrä ilman "ei tietoa".

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Suurin osa tavoitetuista nuorista tarvitsee taloudellista toimeentulotukea, sillä vain pienelle osalle (7,5 %) tavoitetuista nuorista palkka on pääasiallinen toimeentulon lähde. Vanhempien tuesta toimeentulonsa saavat muodostavat suurimman (26,2 %) yksittäisen ryhmän etsivän nuorisotyön asiakkaista. Lähes 60 prosentille nuorista pääasiallinen toimeentulo muodostuu erilaisista valtiontuki-muodoista kuten esimerkiksi työttömyysturvasta, opintotuesta, pitkäaikaisesta toimeentulotuesta tai kuntoutustuesta. (Kuva 12, Kuva 13).

Kuva 12: Nuorten pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan vuonna 2019*

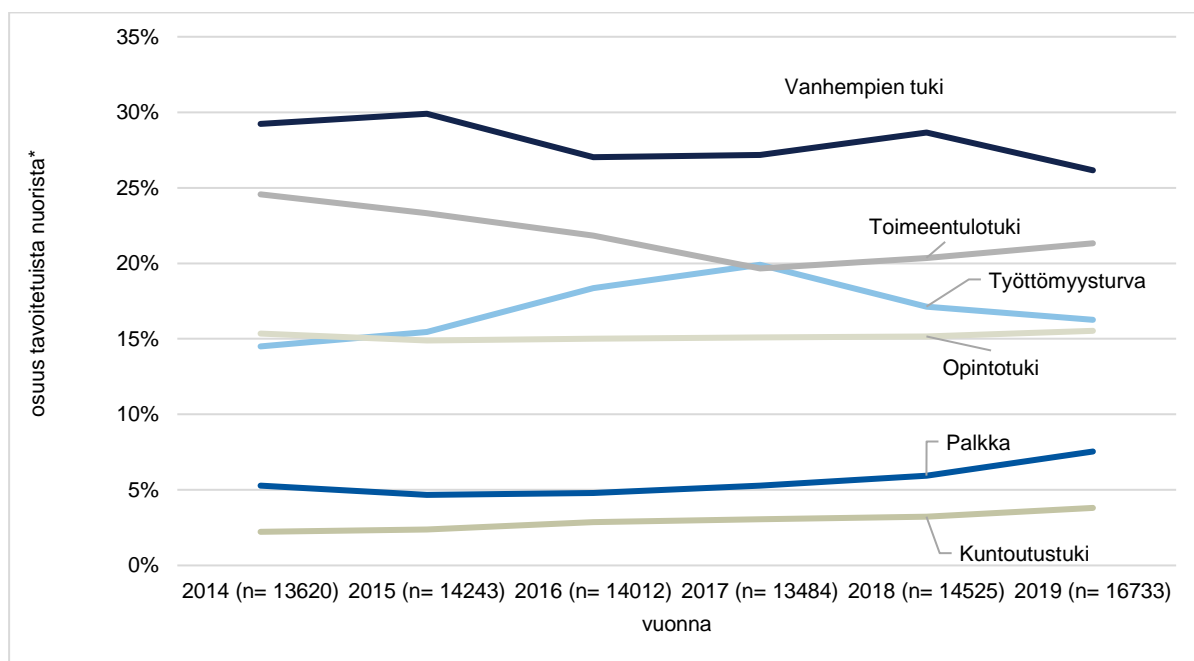

2019: n= 16733 (Nuorten määrä ilman "ei tietoa")

*Nuorten määrä ilman "ei tietoa".

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 13: Nuorten pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan vuosina 2014–2019

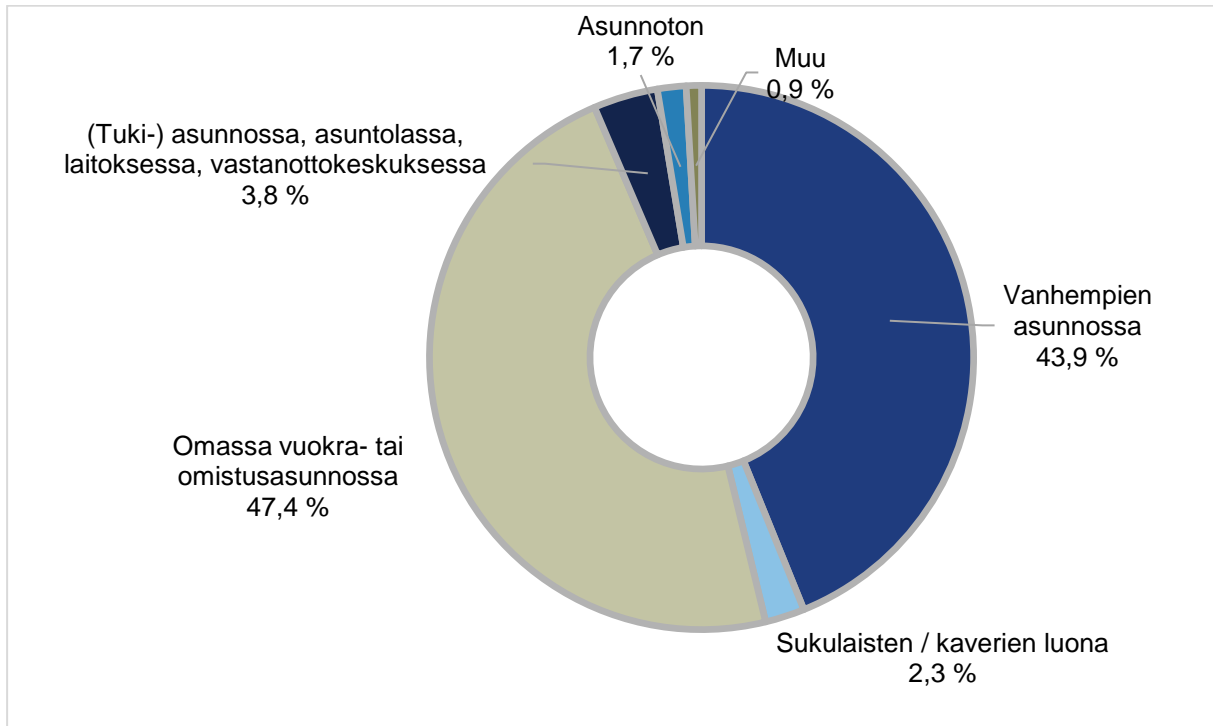

*Nuorten määrä ilman "ei tietoa".

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Suurin osa tavoitetuista nuorista asui vuonna 2019 omassa vuokra-asunnossa (46,5 %). Toiseksi suurin osa nuorista asui vanhempiensa luona (43,9 %) ja vain pieni osuus nuorista oli asunnottomia (Kuva 14, Kuva 15).

Kuva 14: Nuorten asumistilanne tavoittamisen aikaan vuonna 2019*

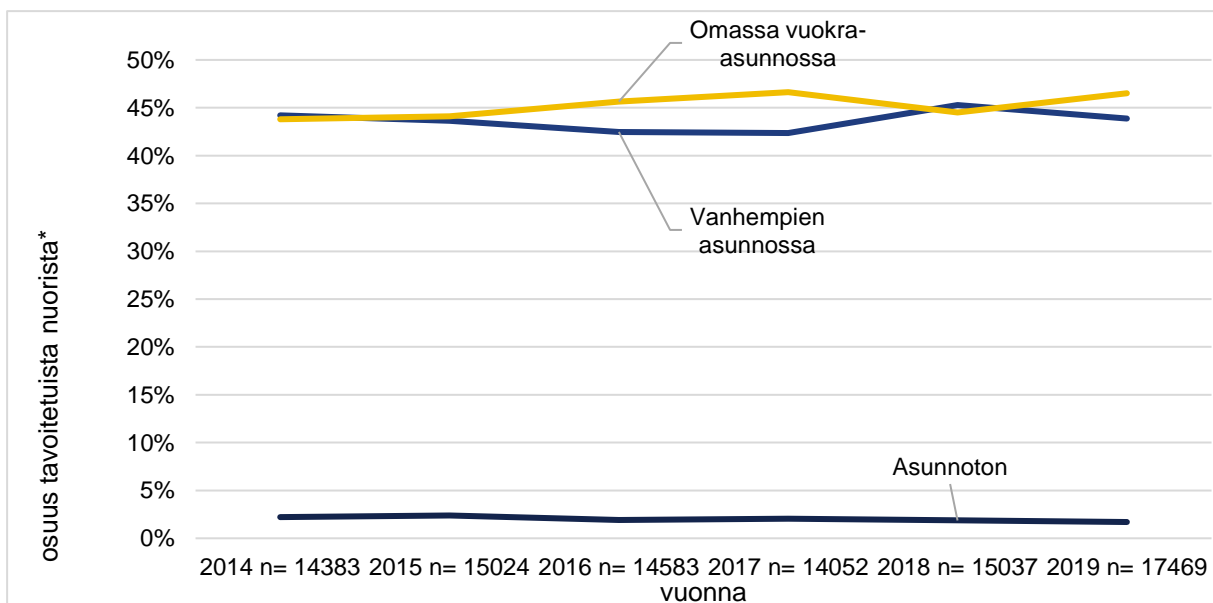

n= 17469

*Nuorten määrä ilman "ei tietoa".

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 15: Nuorten asumistilanne tavoittamisen aikaan vuosina 2014–2019

*Nuorten määrä ilman "ei tietoa".

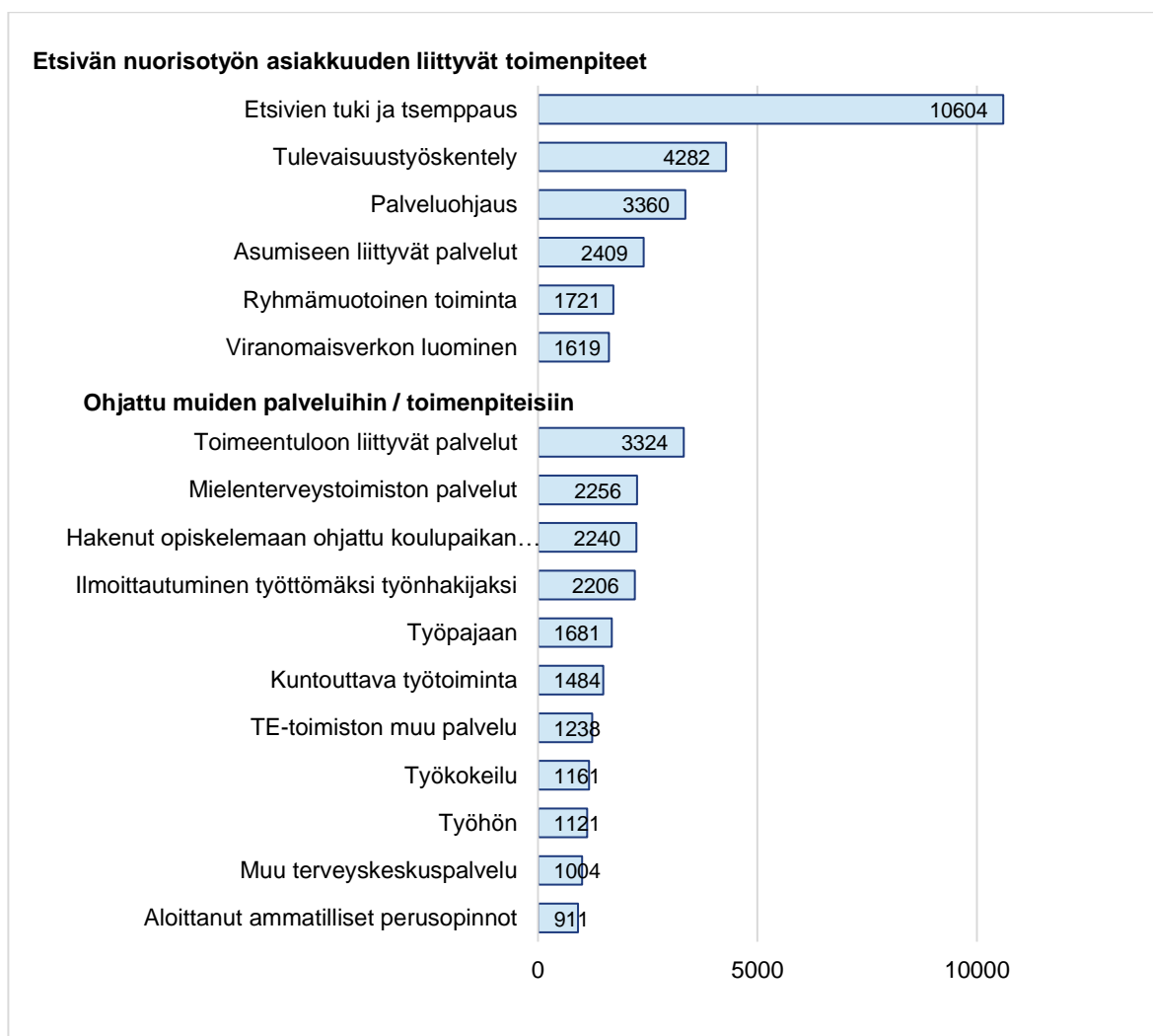
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kysely)

2.6 Nuoret toimenpiteissä

Etsivän nuorisotyön työntekijät ohjaavat nuoria monipuolisesti eri palveluihin ja toimenpiteisiin. Nuoria ei vain ohjattu muiden toteuttamiin palveluihin tai toimenpiteisiin, vaan neuvonta, ohjaus ja tulevaisuuden suunnittelu sekä tsemppaus ovat olleet tärkeä osa yhdessä tekemistä.

Kuva 16 näkyy, että toimentuloon liittyvät palvelut muodostavat tärkeimmän yksilöllisten toimenpiteiden joukon etsivän nuorisotyön työprosessissa. Oppilaitoksen lisäksi nuorten työpaja voi olla usein sopiva paikka, johon etsivä nuorisotyön työntekijä voi nuoren ohjata. Nuorten tarinoissa tulee esille työpajojen tärkeä rooli palveluverkostossa. Työntekijöiden haasteena ovat usein nuorten mielenterveys- ja päihdeongelmat. Mielenterveyspalveluja tarvitaan lisää. Tähän viittaa myös aluehallintovirastojen tekemä peruspalvelujen arviointi vuonna 2019³

Kuva 16: Tärkeimmät toimenpiteet, joihin nuoria on ohjattu prosessin aikana vuonna 2019

* vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

³ Lisätietoa peruspalvelujen arvioinnista: <https://www.nuorisotilastot.fi/pepa2019/>

Taulukko 4: Toimenpiteet, joihin nuoria on ohjattu prosessin aikana vuosina 2015–2018

Toimenpide	2016		2017		2018		2019	
	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus	määrä	osuus
Tavoitetut nuoret	18 550	100 %	18 238	100 %	19 762	100 %	20 924	100 %
Etsivän nuorisotyön asiakkuus								
Etsivien tuki ja tsemppaus	12 770	69 %	12 544	69 %	10 652	54 %	10 604	51 %
Sovari teetetty 1)	-	-	-	-	215	1 %	896	
Tulevaisuustyöskentely	5 779	31 %	6 336	35 %	4 622	23 %	4 282	20 %
Ryhmämuotoinen toiminta	1 742	9 %	1 935	11 %	1 609	8 %	1 721	8 %
Nuotta-valmennus	478	3 %	476	3 %	347	2 %	551	3 %
Starttivalmennus	500	3 %	541	3 %	392	2 %	477	2 %
Palveluohjaus	3 565	19 %	3 821	21 %	3 196	16 %	3 360	16 %
Viranomaisverkon luominen	2 066	11 %	1 930	11 %	1 414	7 %	1 619	8 %
Asumiseen liittyvät palvelut	2 632	14 %	2 523	14 %	2 192	11 %	2 409	12 %
Ohjaus toisille etsiville	344	2 %	307	2 %	365	2 %	356	2 %
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut								
Mielenterveystoimiston palvelut	2 332	13 %	2 362	13 %	1 941	10 %	2 256	11 %
Päihdekuntoutus	616	3 %	547	3 %	505	3 %	588	3 %
Muu terveyskeskuspalvelu	938	5 %	933	5 %	829	4 %	1 004	5 %
Kuntouttava työtoiminta	1 576	8 %	1 542	8 %	1 377	7 %	1 484	7 %
Toimeentuloon liittyvät palvelut	3 886	21 %	3 597	20 %	2 972	15 %	3 324	16 %
Velkaneuvonta	394	2 %	378	2 %	346	2 %	388	2 %
Lastensuojelutoimenpide	242	1 %	236	1 %	181	1 %	194	1 %
Muu sosiaalitoimen palvelu	696	4 %	644	4 %	686	3 %	896	4 %
Liikunta, nuoriso ja vapaa-ajan palvelut								
Nuorisotoimen palvelut	877	5 %	1 035	6 %	823	4 %	799	4 %
Liikuntatoimen palvelut	303	2 %	363	2 %	305	2 %	301	1 %
Järjestöjen palvelut	321	2 %	336	2 %	303	2 %	328	2 %
Muu vapaa-ajan palvelut	642	3 %	640	4 %	524	3 %	652	3 %
Opinnot								
Peruskoulun opinnot	359	2 %	358	2 %	335	2 %	356	2 %
Ohjaava ja valmistava ammatillinen koulutus / Valma-koulutus	363	2 %	311	2 %	240	1 %	291	1 %
Muut nivelvaiheen opinnot	87	0 %	69	0 %	73	0 %	68	0 %
Lukion opinnot	307	2 %	301	2 %	210	1 %	236	1 %
Aloittanut ammatilliset perusopinnot	1 302	7 %	1 173	6 %	721	4 %	911	4 %
Jatkanut ammatillisia perusopintoja	1 408	8 %	1 226	7 %	766	4 %	837	4 %
Muut ammatilliset opinnot	172	1 %	167	1 %	150	1 %	180	1 %
Hakenut opiskelemaan / ohjattu koulupaikan haussa	2 872	15 %	2 371	13 %	1 926	10 %	2 240	11 %
Oppisopimuskoulutus	255	1 %	194	1 %	182	1 %	178	1 %
Muu opiskelu	507	3 %	445	2 %	375	2 %	514	2 %
Työhön liittyvät toimenpiteet								
Ilmoittautuminen työttömäksi työnhakijaksi	2 629	14 %	2 380	13 %	1 940	10 %	2 206	11 %
TE-toim. Ammatinvalinnanohjaus	597	3 %	534	3 %	440	2 %	559	3 %
TE-toimiston työkokeilu	1 715	9 %	1 450	8 %	1 125	6 %	1 161	6 %
TE-toimiston muu palvelu	1 424	8 %	1 494	8 %	1 170	6 %	1 238	6 %
Työpajaan	1 884	10 %	1 847	10 %	1 528	8 %	1 681	8 %
Työhön	1 468	8 %	1 467	8 %	1 112	6 %	1 121	5 %
Muut toimenpiteet								
Ohjaamo 1)	-	-	-	-	349	2 %	676	3 %
Ohjaaminen ryhmätoimintaan	714	4 %	722	4 %	553	3 %	568	3 %
Ohjaaminen kotouttamistoimenpiteisiin	33	0 %	30	0 %	21	0 %	35	0 %
Armeija / siviilipalvelu	384	2 %	369	2 %	291	1 %	343	2 %
Poliisi	151	1 %	142	1 %	98	0 %	136	1 %
Muut toimenpiteet	1 271	7 %	1 035	6 %	2 445	12 %	2 661	13 %
Keskimääräinen toimenpide määrä / nuori	3,4		3,4		2,6		2,7	

1) Kysytty vuonna 2018 alkaen

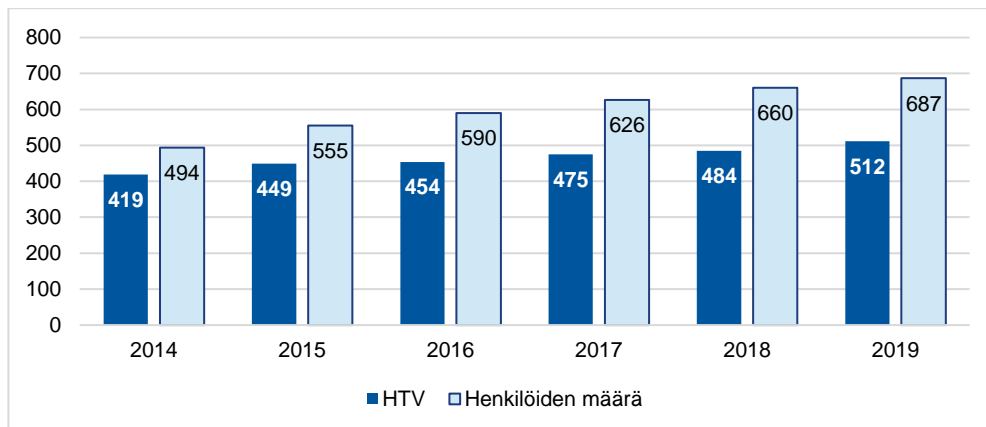
* Palvelujen/ohjausten lukumäärät. Yksittäistä nuorta on voitu ohjata useampaan palveluun vuoden aikana. Sarakeotsikoiden n-luvut kuvaavat tavoitettujen nuorten määrää. Vuonna 2018 palvelujen/ohjausten laskutapa vaihdettiin. Jos nuorta ohjataan kaksi kertaa samaan palveluun vuoden aikana, lasketaan se jatkossa vain yhdeksi ohjaukserraksi kahden sijasta.

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

3 Etsivän nuorisotyön työntekijät

Kyselyn tulosten mukaan etsivän nuorisotyön henkilötyövuosia (htv) kertyi 512, mikä on 22 prosenttia enemmän kuin vuonna 2014 (419 htv) (Kuva 17). Yhteensä 687 henkilöä työskenteli etsivän nuorisotyön työntekijänä vuonna 2019. Henkilöiden ja henkilötyövuosien määrän ero johtuu siitä, että osa henkilöistä työskenteli osa-aikaisesti tai vaihtoi työpaikkaansa vuoden aikana. Lisäksi vanhempainvapaa-, virkavapaa- tai opintovapaasijaisuudet tuottavat henkilöstön vaihtuvuutta vuoden aikana. Noin puolet työntekijöistä oli töissä koko vuoden 2019 kokopäiväisesti (1 htv). Henkilöstön vaihtuvuus vaikuttaa kasvaneen viimeisen kolmen vuoden aikana, mutta tämä ilmiö voi johtua osittain tarkemmasta tiedonkeruusta, kun tietoja siirretään suoraan koko vuoden ajan päivitetävästä rekisteristä. Vuonna 2019 henkilöstöstä 76 % oli naisia. Tämä on lähes sama osuus kuin edellisinä vuosina.

Kuva 17: Etsivän nuorisotyön työntekijät vuosina 2014–2019

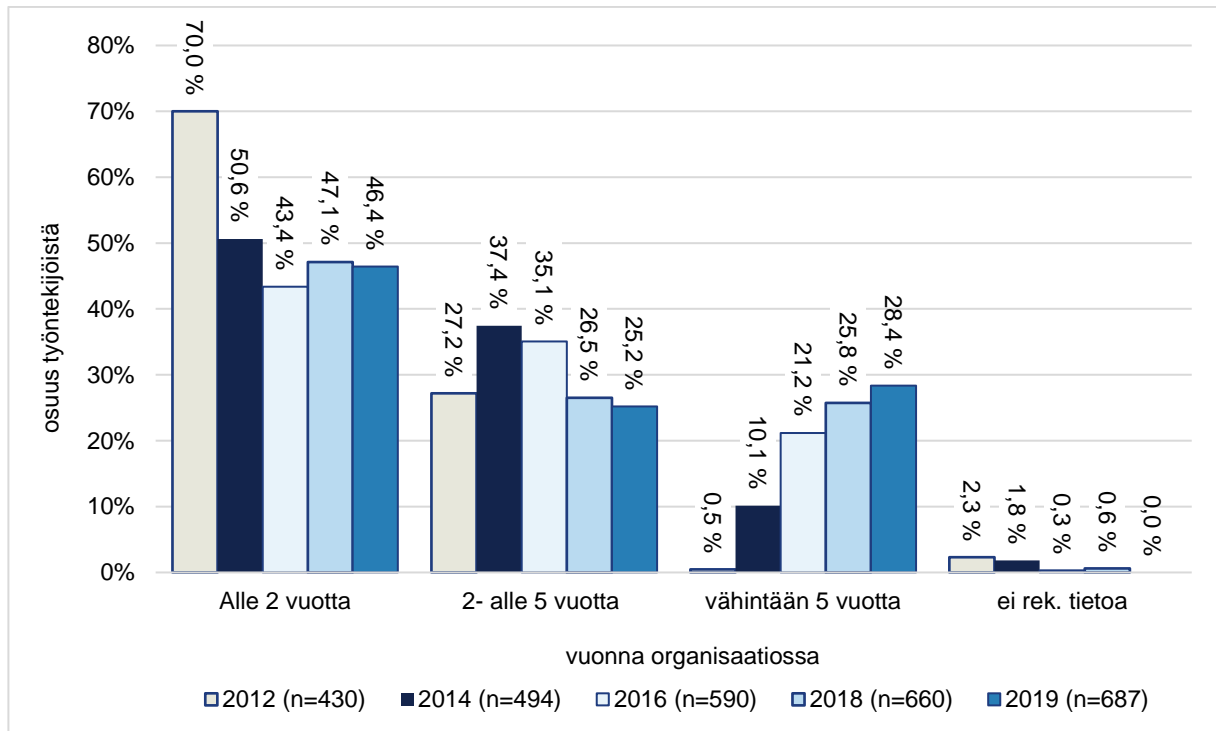
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

3.1 Työntekijöiden työkokemus

Työntekijöiden työkokemus etsivän nuorisotyön työntekijöinä on kasvanut vuodesta 2012 merkittävästi. Vuonna 2012 noin 70 prosenttia oli työskennellyt organisaatiossa alle kaksi vuotta. Vuonna 2019 tämä osuus oli 46 prosenttia etsivän nuorisotyön työntekijöistä (Kuva 18).

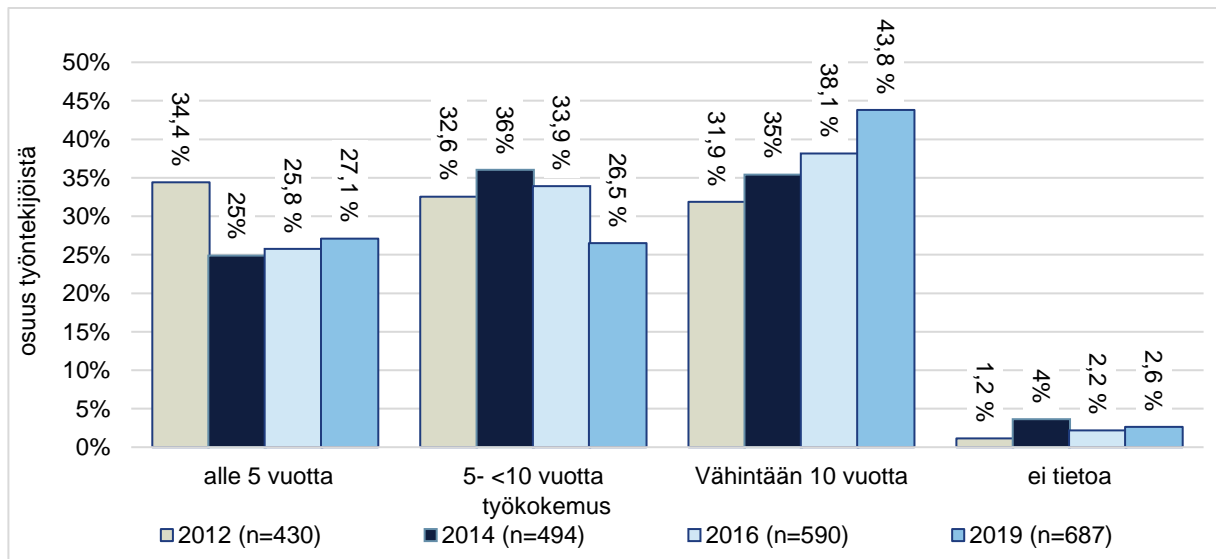
Työntekijöillä on runsaasti työkokemusta nuorten kanssa työskentelystä. Vuonna 2019 44 prosentilla työntekijöistä oli vähintään 10 vuotta työkokemusta (Kuva 19). Keskimääräinen työkokemus nuorten parissa työskentelystä oli vuonna 2019 lähes kymmenen vuotta.

Kuva 18: Kuinka pitkään työntekijä on työskennellyt organisaatiossa vuosina 2012–2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 19: Työntekijöiden työkokemus nuorten parissa työskentelystä vuosina 2012–2019

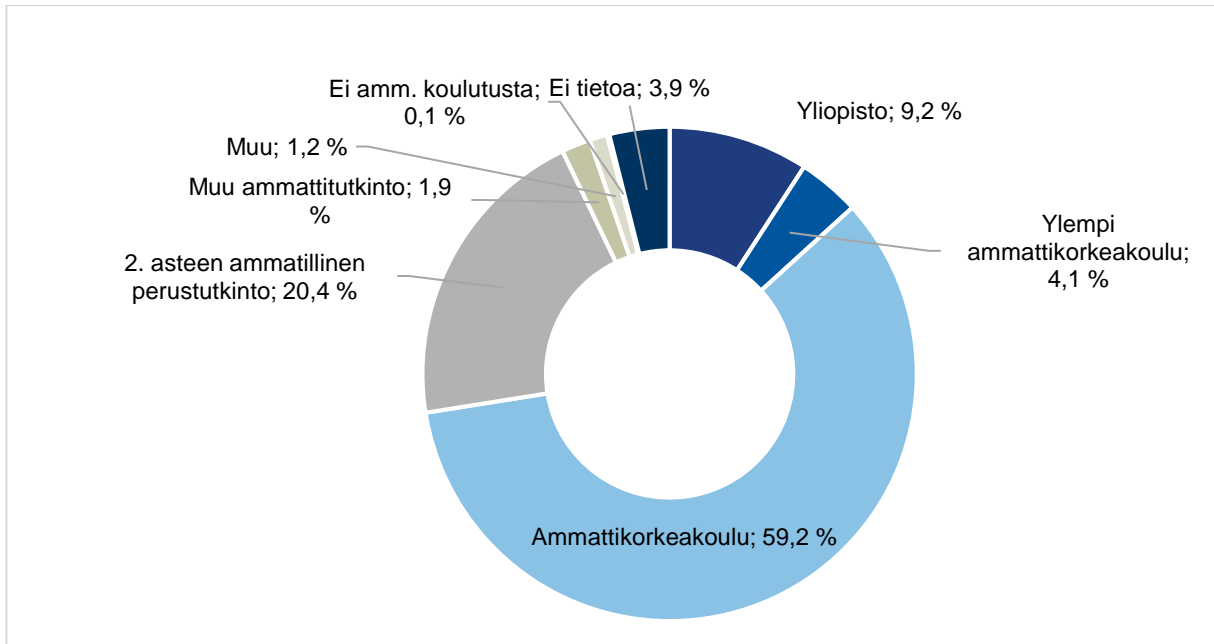

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kysely)

3.2 Työntekijöiden koulutustausta

Suurin osa etsivän nuorisotyön työntekijöistä on suorittanut vähintään ammatikorkeakoulututkinnon, vain muutamalla ei ole lainkaan alan ammatillista tutkintoa (Kuva 20).

Kuva 20: Työntekijöiden ylintä suoritettua tutkintoa vuonna 2019

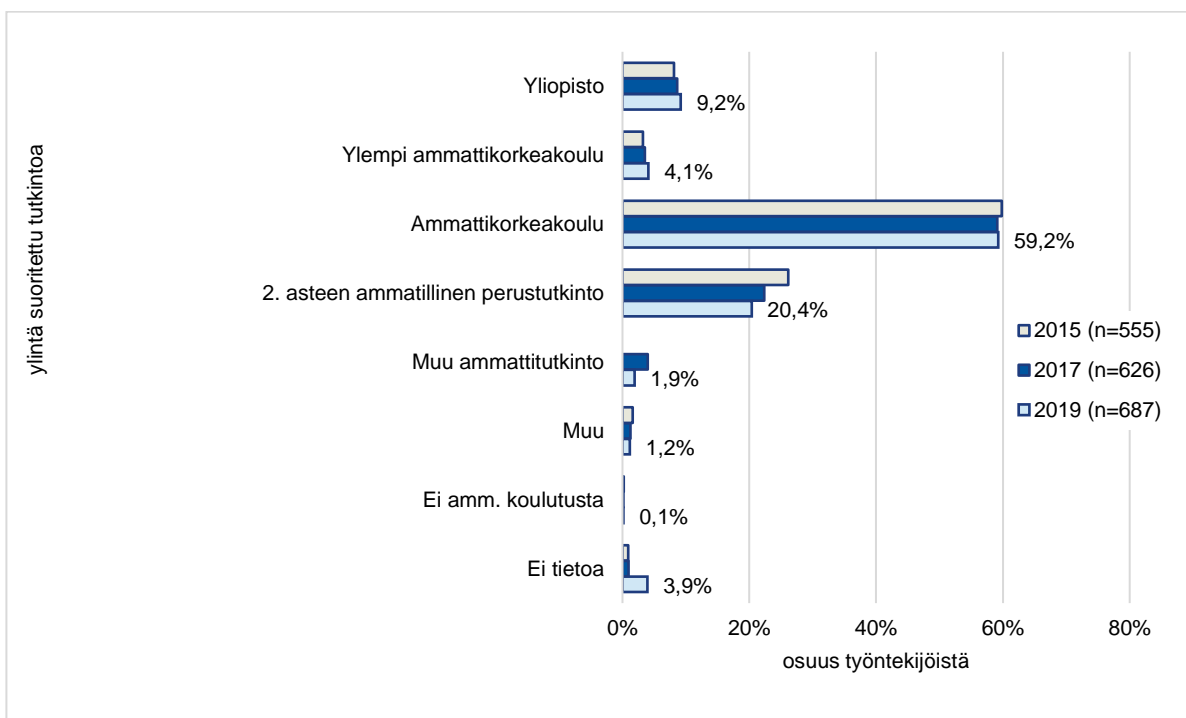

n=687

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Yleisimmät ammattinimikkeet ovat sosionomi (29,5 %), yhteisöpedagogi (23,7 %) sekä nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja (19,8 %) (Kuva 21). Kasvatuksen ja sosiaalialan ammattilaisten lisäksi 9,6 prosenttia etsivistä nuorisotyöntekijöistä on taustaltaan terveydenhoidon tutkinnon suorittaneita kuten lähihoitajia, sairaanhoitajia tai mielenterveyshoitajia.

Kuva 21: Etsivien nuorisotyön työntekijöiden ammattinimike vuosina 2014 – 2019

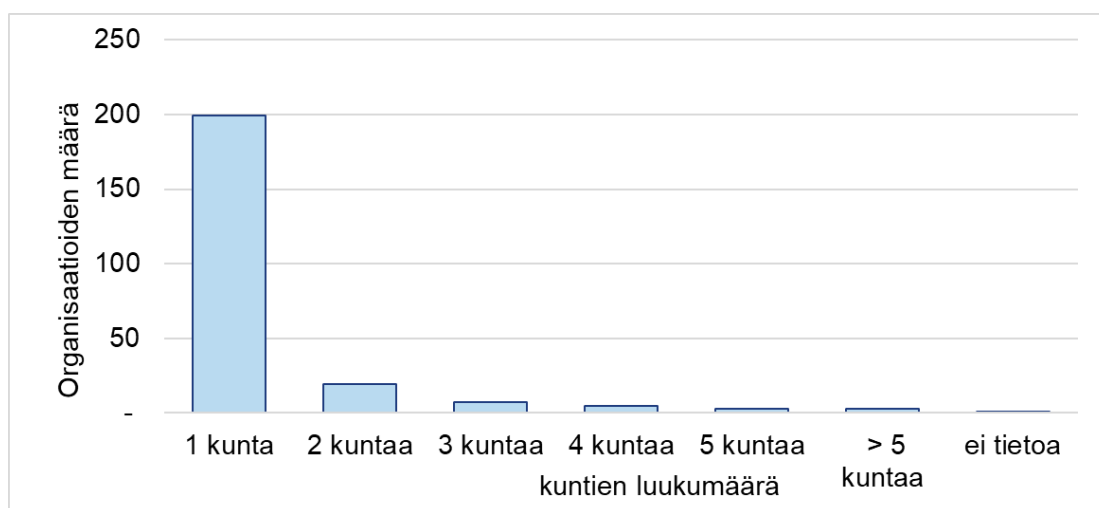

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

4 Etsivän nuorisotyön organisaatiot

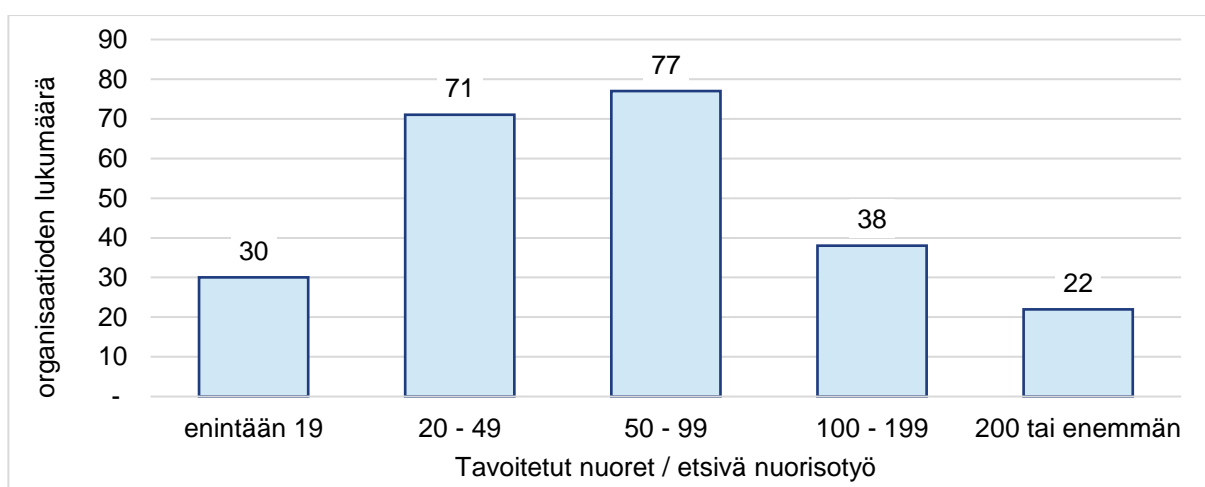
Etsivä nuorisotyö tarjoaa palvelujaan tyypillisesti oman kunnan alueella, joskus myös naapurikunnassa (Kuva 22). Muutama etsivän nuorisotyön organisaatio tarjoaa palveluita laajemmalle kuin yhden tai kahden kunnan alueelle. Seitsemän organisaatiota tarjoaa palvelua yli viiden kunnan alueelle tai valtakunnallisesti. Yksi näistä on verkkopohjainen etsivän nuorisotyön organisaatio, joka tarjoaa valtakunnallista palvelua. Suurin osa etsivän nuorisotyön organisaatioista tavoitti vuonna 2019 enintään 100 nuorta (Kuva 23). Organisaatioista 22 tavoitti vähintään 200 nuorta, noin 34 % tavoitetuista nuorista oli näiden etsivän nuorisotyön organisaation asiakkaita. Yleensä etsivänä nuorisotyöntekijänä työskentelee yhdestä kahteen henkilöä kunnassa (Kuva 24).

Kuva 22: Toimialueen laajuus: niiden kuntien määrä, joissa etsivä nuorisotyö tarjosi palveluja vuonna 2019

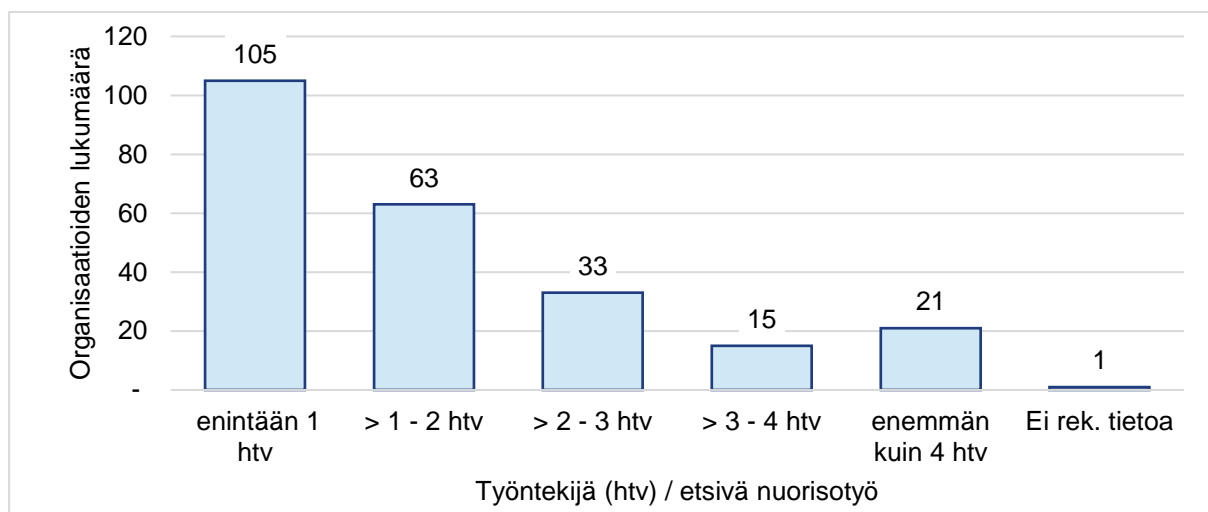
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 23: Etsivän nuorisotyön organisaation kautta tavoitetut nuoret vuonna 2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 24: Etsivän nuorisotyön henkilöstön kokonaismäärä (hvt) vuonna 2019

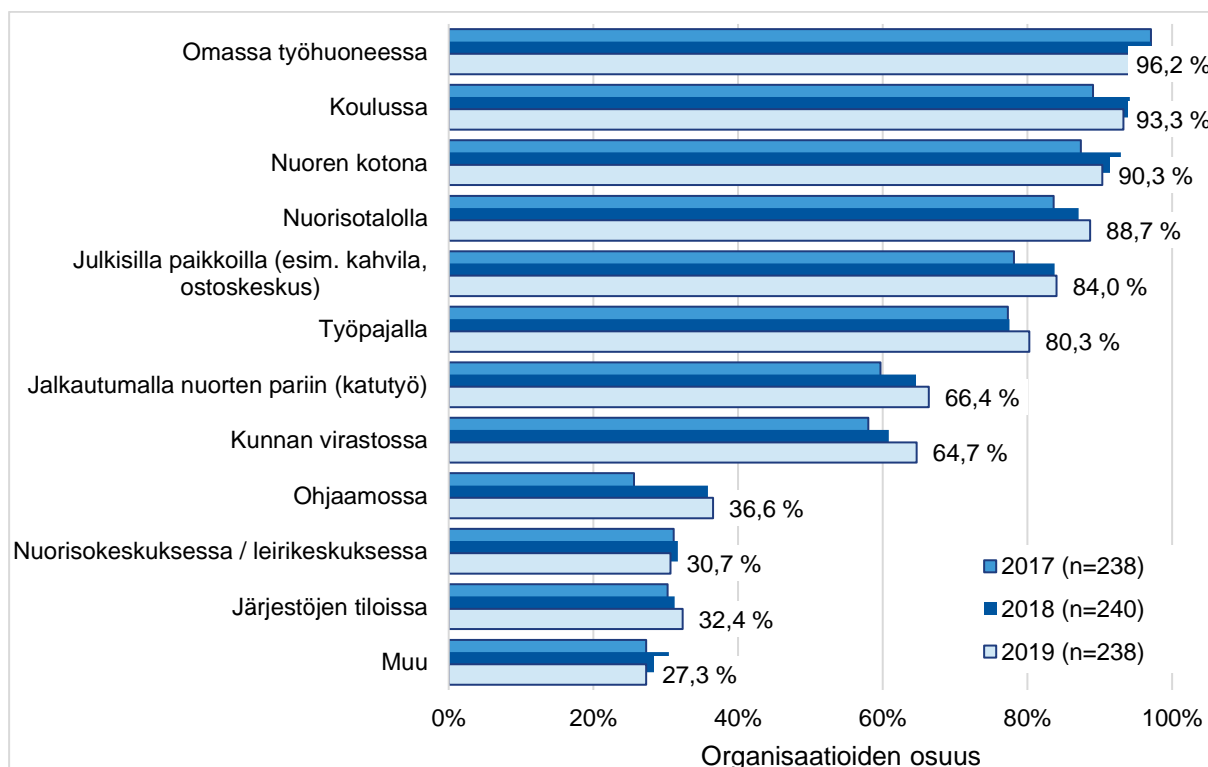

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

4.1 Etsivän nuorisotyön työntekijöiden työympäristö

Etsivän nuorisotyön työympäristö on monimuotoinen. Oman työhuoneen lisäksi työntekijät työskentelevät paikoissa, joissa voi tavata paljon nuoria kuten esimerkiksi koulussa, nuorisotalolla, julkisilla paikoilla ja työpajalla. Usein työntekijät käyvät myös nuoren kotona (Kuva 25).

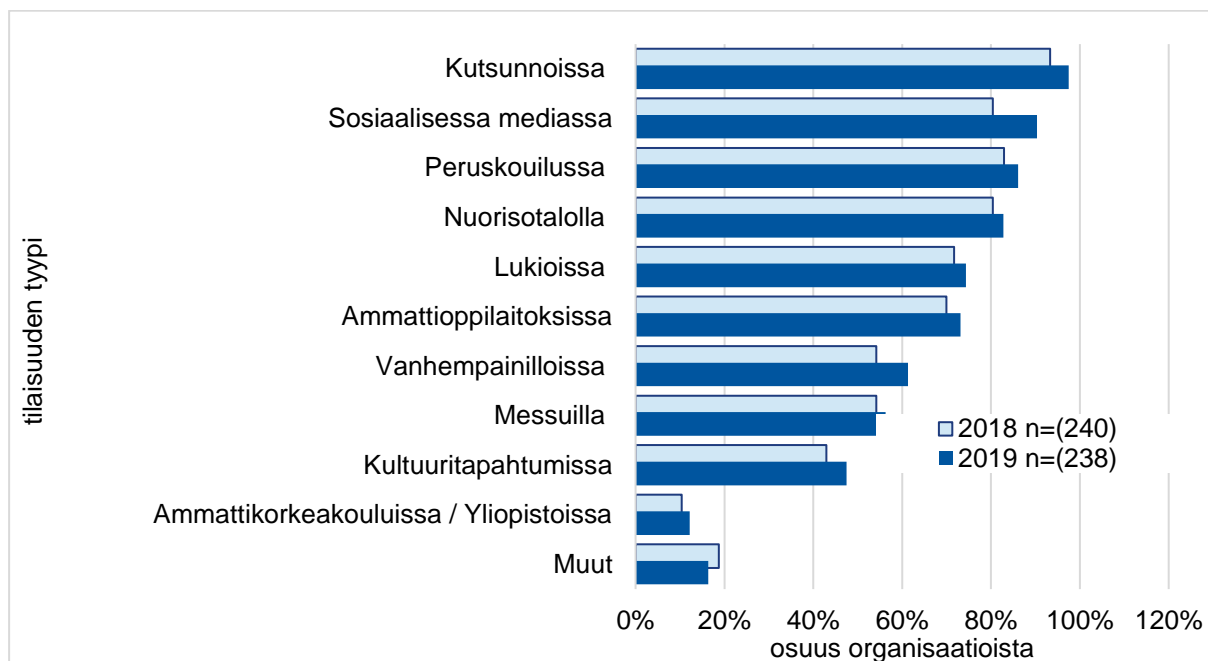
Kuva 25: Etsivä nuorisotyöntekijöiden työympäristö vuosina 2017 – 2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

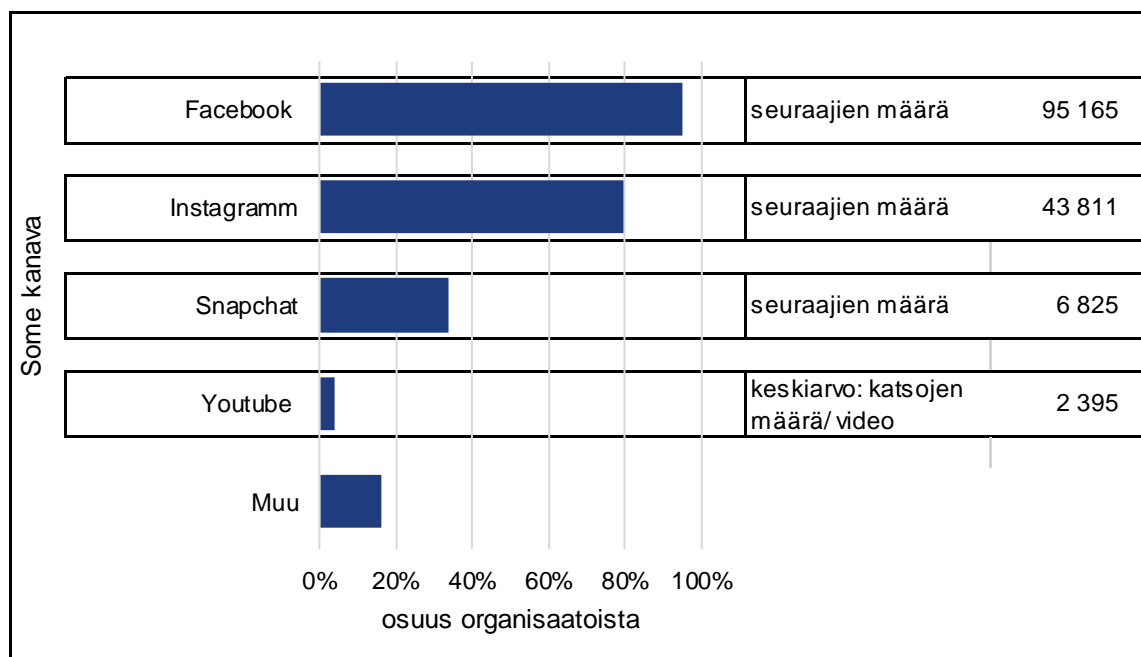
Eniten etsivän nuorisotyön työntekijät ovat olleet yhteydessä nuoriin kutsunnoissa, eri oppilaitoksissa, nuorisotaloilla sekä sosiaalisessa mediassa. Yleisin käytetty sosiaalisen median kanava on Facebook (Kuva 26).

Kuva 26: Informaatiotilaisuuksien tyypit vuosina 2018 – 2019

Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 27: Sosiaalisen median käyttö etsivässä nuorisotyössä vuonna 2019

n=238
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

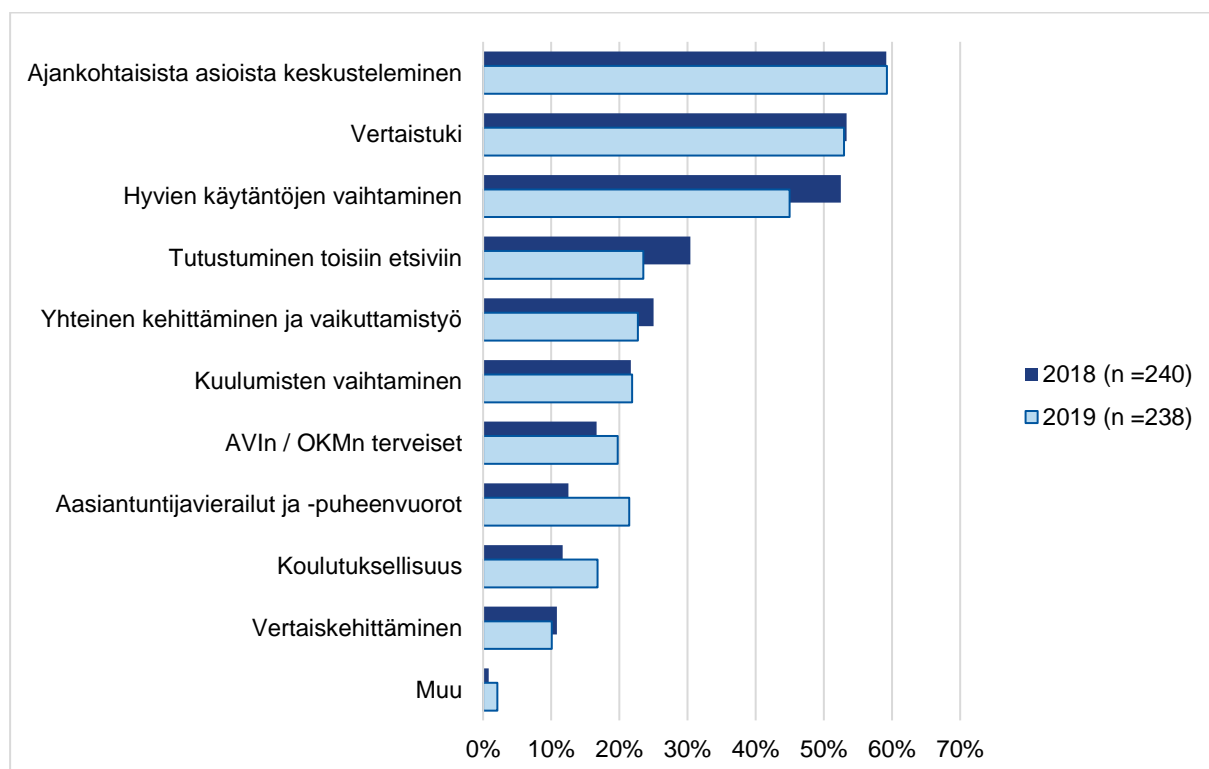
4.2 Etsivän nuorisotyön työntekijöiden aluekoordinaatio ja yhteiset tapaamiset

Suomessa 17 etsivän nuorisotyön työntekijää toimii alueellisina koordinaattoreina. Koordinaattori toimii verkoston kokoavana henkilönä, joka myös rakentaa toimintasuunnitelman yhdessä alueen etsivän nuorisotyön työntekijöiden kanssa. Koordinaattori on vastuussa alueellisten tapaamisten ja koulutusten järjestämisestä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Alueelliset koordinaattorit tekevätkin tiivistä yhteistyötä AVI:n ja INTO:n alueellisen työn kansallisen koordinaattorin kanssa.

Alueellisissa tapaamisissa on tarkoitus tutustua muihin omalla alueella etsivää nuorisotyötä tekeviin ja keskustella heidän kanssaan kuulumisista (Kuva 28). Verkostoissa on tarkoitus jakaa hyviä käytäntöjä ja oppia toisilta. Tapaamiset voivat olla tarkoitettu vain etsivää nuorisotyötä tekeville tai joskus myös laajemmalle joukolle. Verkoston tapaamiseen voidaan kutsua mukaan myös sidosryhmien edustajia tai ulkopuolisia asiantuntijoita pitämään koulutusta tai puheenvuoroja verkoston kaipaamasta aiheesta. Verkosto saattaa myös lähettää oman edustajansa erilaisiin tilaisuuksiin, yhteistyöryhmiin tai muihin verkostoihin. Valtakunnallisen koordinaation tarkoituksena on tukea yhdessä kehittämistä ja rakentaa mahdollisuuksia yhteistyöhön koko maassa sekä myös eri alueiden välillä.

Valtakunnallisen kyselyn vastaajista yli 90 prosenttia kokee, että alueellisia tapaamisia on sopivan usein.

Kuva 28: Yhteisten tapaamisten keskeisimmät hyödyt vuonna 2019

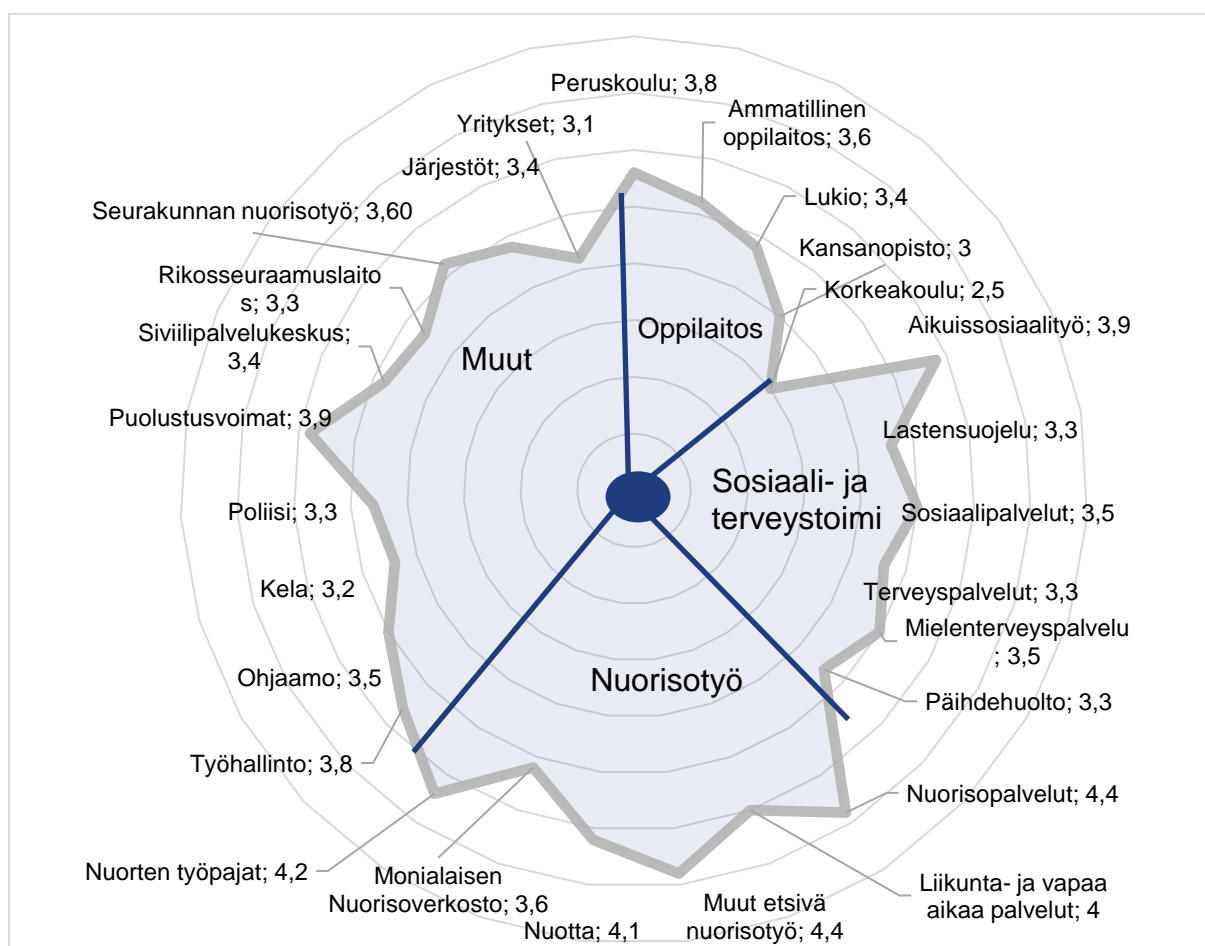

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

4.3 Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit ja yhteistyön sujuvuus

Etsivän nuorisotyön työntekijä työskentelee erilaisten oppilaitosten, viranomaisorganisaatioiden ja muiden kumppaneiden kanssa. Etsivässä nuorisotyössä työn onnistuminen edellyttää vahvaa verkostoitumista, hyvää palvelujärjestelmän hallintaa ja hyödyntämistä asiakkaiden edun mukaisesti sekä hyvää viestintää päättäjien ja nuorten vanhempien suuntaan siitä, mitä etsivä nuorisotyö on ja minkälaiset asiat auttaisivat nuoria elämässä eteenpäin. Vastaaajien mukaan yhteistyö sujuu tavallisesti kohtuullisen hyvin. Asteikolla 1–5 yhteistyön sujuvuuden (1 = välttävä; 5 = erinomainen) keskiarvo on 3,6. Parhaat yhteistyökokemukset ovat muiden organisaatioiden etsivien nuorisotyöntekijöiden (4,4), nuorisotoimen (4,4) ja nuorten työpajojen (4,2) kanssa (Kuva 29).

Kuva 29: Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppanit ja yhteistyön sujuvuus vuonna 2019

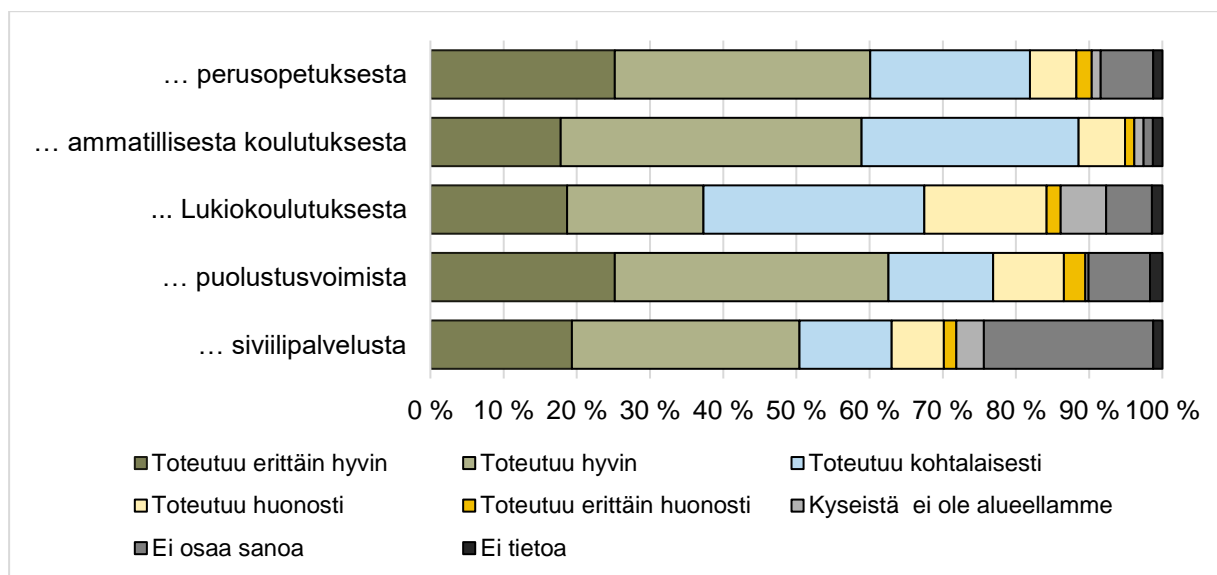

N=238; Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Nuorisolain mukaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien on luovutettava nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten tiedot nuorista, jotka eivät ole sijoittuneet perusopetuksen jälkeisiin opintoihin tai jotka keskeyttävät opintonsa ammatillisessa tai lukiokoulutuksessa. Tietojen luovuttaminen onnistuu vastaajien mukaan peruskoulujen ja ammattioppilaitoksien kanssa paremmin kuin lukioiden kanssa. Kuitenkin vain noin 60 prosenttia vastaajista arvioi tietojen luovuttamisen sujuvan perusopetuksesta tai ammatillisesta koulutuksesta erittäin hyvin

tai hyvin (Kuva 30). Tilanteen parantamiseksi OKM kehittää etsivän nuorisotyön ilmoitus- ja yhteydenotto-pyyntöpalvelua.

Kuva 30: Tietojen luovuttamisen toteutuminen

N=238; Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Vaikka etsivän nuorisotyön työntekijät näkevät paljon parantamisen varaa yhteistyössä muiden tahojen kanssa, yhteistyön koetaan useimmiten sujuvan hyvin. Kyselyn vastaajat kommentoivat, että oppilaitosten pitäisi ottaa yhteys etsiviin varhaisemmassa vaiheessa, jotta he pystyisivät auttamaan paremmin. Vastauksissa todettiin, että tiedonkulku voisi olla tehokkaampaa. Kehittämistarpeita nähtiin palvelujen saatavuudessa (Kuva 31). Yli 60 organisaatiota ilmoitti kommentoimissa mielenterveys- tai päihdepalveluihin liittyvistä kehittämistarpeista.

Kuva 31: Yhteistyön kehittämistarpeita

Sosiaalityön kanssa pitäisi kehittää yhteistyötä. Muun muassa mielenterveys- ja päihdepalveluun ohjaaminen voisi helpottua tiiviimmän yhteistyön kautta.

Tietojen vaihto nuoren luvalla pitäisi saada edelleen paremmaksi.

Kohderyhmän asioihin keskittyvä, säännöllisesti kokoontuva ja kattava monialainen verkosto osin puuttuu.

Erityisesti mielenterveyspalveluiden pitäisi ottaa vakavammin etsivän nuorisotyön lähteen. Sosiaalityössä tässä on aiemmin ollut vastaava haaste, mutta tilanne on mennyt parempaan suuntaan.

Perusopetuksen oppilashuoltoryhmän- yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kanssa tulisi kehittää.

TE-palveluilta ei tule mitään tietoja etsivään nuorisotyöhön.

Etsivän nuorisotyön tunnetuksi tekeminen paikkakunnan verkostoille on jatkuvasti tarpeen. Erityisesti yritysten ja 3. sektorin kanssa tulisi tehdä paremmin yhteistyötä, jotta nuoria on mahdollista ohjata työkokeiluihin yms. Yhteistyö kunnan sisällä on myös kehittämisen alla, erityisesti työllisyyspalveluiden osalta.

Nuorten psykiatriseen hoitoon pääsyssä ja hoidon jatkuvuudessa haasteita. Tiedonkulkua ja yhteistyötä tulisi lisätä kaupungin psykiatristen palveluiden kanssa.

Tarvitaan yhä enemmän konkreettisia yhdessä tekemisen malleja eri toimijoiden kesken.

Nuorilla tarve tutun ja turvallisen ihmisen tuelle erityisesti palveluiden nivelkohdissa (mm. siirtyminen lastensuojelun jälkihuollosta aikuissosiaalityön puolelle, nuorisopsykiatriasta aikuisten palveluihin). Tarve pitkäjänteiselle työskentelylle, jossa tuttu ihminen pysyy rinnalla, vaikka siirtyisi palveluista toiseen.

Olisi hyvä olla toimivat kontaktit konsultointia varten terveys-, mielenterveys- ja päihdepalveluihin.

Puolustusvoimien kanssa yhteistyötä voisi lisätä. Asepalveluksessa oleville tulisi tarjota etsivän nuorisotyön palvelua asevelvollisuuden aikanakin.

Jalkautuvaa nuorten päihdepalvelua kaivataan ja lisää työparitoimintaa yhteistyötahojen kanssa.

Etsivän nuorisotyön tehtävän selventämisen tarve on jatkuvaa, etenkin kun tulee uusia toimijoita/hankkeita.

Siviilipalvelukeskuksesta tulee erittäin vähän ilmoituksia ja olemme työskennelleet usean nuoren kanssa, jotka eivät peruspalveluksen jälkeen ole saaneet hommattua itselleen siviilipalveluspaikkaa, vaan ovat olleet toimettomina useita kuukausia.

Yhteisen tiedonvaihdon lisääminen nuorista sekä alueellisista ilmiöistä. Yksi muiden yhteistyötahojen kanssa keskusteltu selkeä kehittämistarve on ollut "kesätyöpaikka" -tyylisen nuorten työllistymistä helpottavan toiminnan kehittäminen yhdessä yhteistyötahojen sekä yritysten kanssa.

Sosiaalitoimen kanssa voisi olla vielä tiiviimpää yhteistyötä esim. työparityöskentelyssä.

Kela ei luovuta asiakastietoja, tähän toivottaisiin parannusta.

Puolustusvoimien osalta ilmoituksia tulee hyvin vähän ja etsivillä on epäily, että tuen tarpeita saattaisi kuitenkin olla enemmän.

Kela ei ilmoita nuorista ollenkaan, tähän pitäisi saada muutos. Myös te-palvelujen ilmoittamishalukkuus on heikko.

Ohjaamo voisi jalkautua myös reunakuntiin.

Toiveena saada yhteistyöverkosto jalkautumaan ja luomaan yhteistä Ohjaamo-mallia.

Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen olisi ensiarvoisen tärkeää. Ohjausmallien pohtiminen yhdessä nuorten parissa töitä tekevien kesken.

Olisi hyvä, jos henkilökohtaiset te-palvelut ja Kelan palvelut olisivat paremmin saatavilla omalla paikkakunnalla.

Yhteydenotot pitäisi tulla aikaisemmassa vaiheessa.

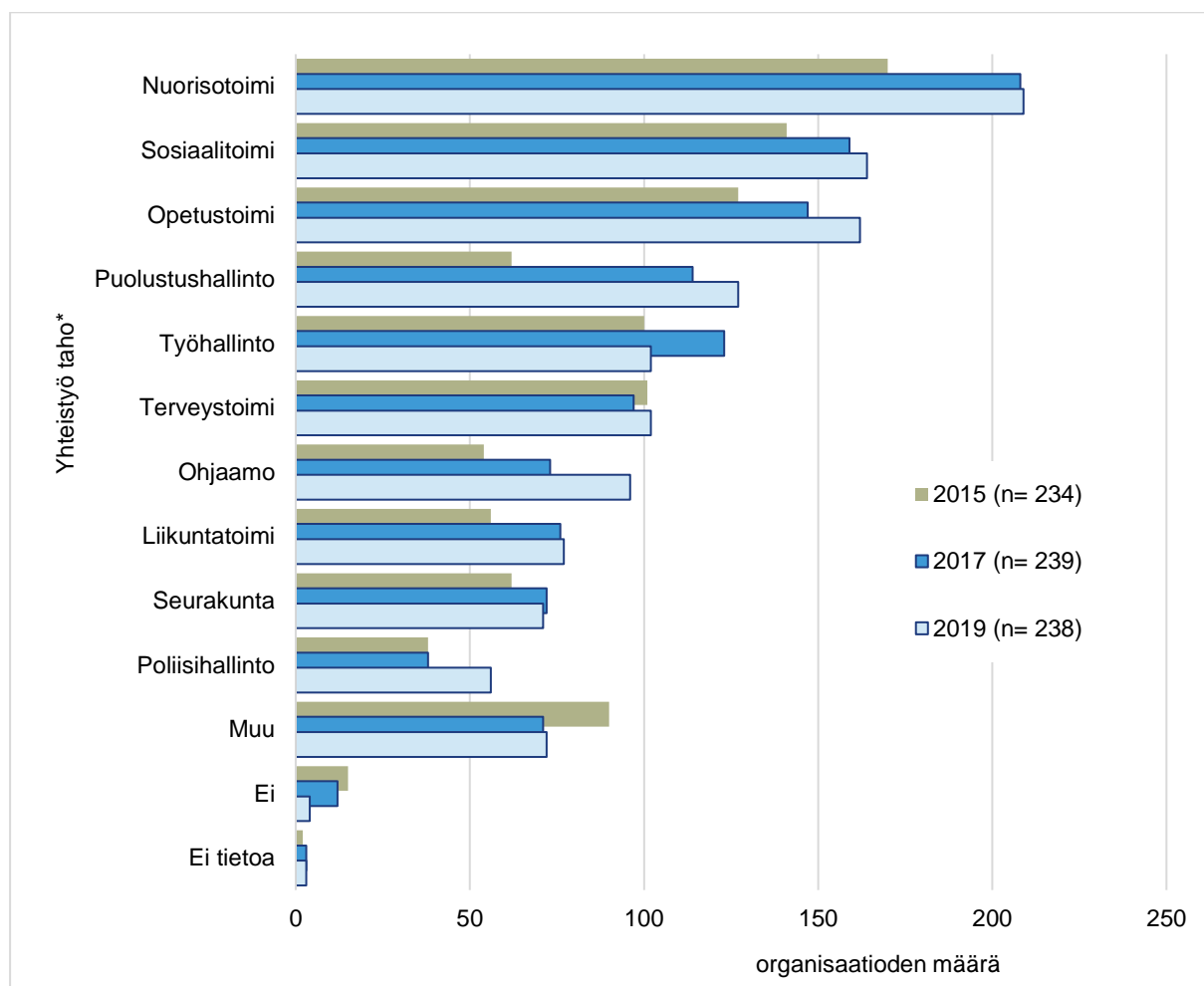
Pitäisi käydä kaikkien yhteistyötahojen kanssa läpi toimintaperiaatteet ja rajapinnat. Esim. mielenterveystyössä yhteistyön lisääminen olisi tärkeää.

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

4.4 Etsivän nuorisotyön työntekijät edustettuina yhteistyöryhmissä

Etsivän nuorisotyön työntekijät ovat lähes aina edustettuina joissakin monialaisissa yhteistyöryhmissä. Yleisimpiä ovat nuorisotoimen ja sosiaalitoimen ryhmät. Lisäksi etsivän nuorisotyön työntekijät ovat edustettuina hankkeissa, erityyppisissä organisaatioissa kuten työpajoilla tai nuorisotaloilla, sekä paikallisissa työryhmissä (esim. hyvinvointi-, kriisityö- tai monialainen päihdetyöryhmä).

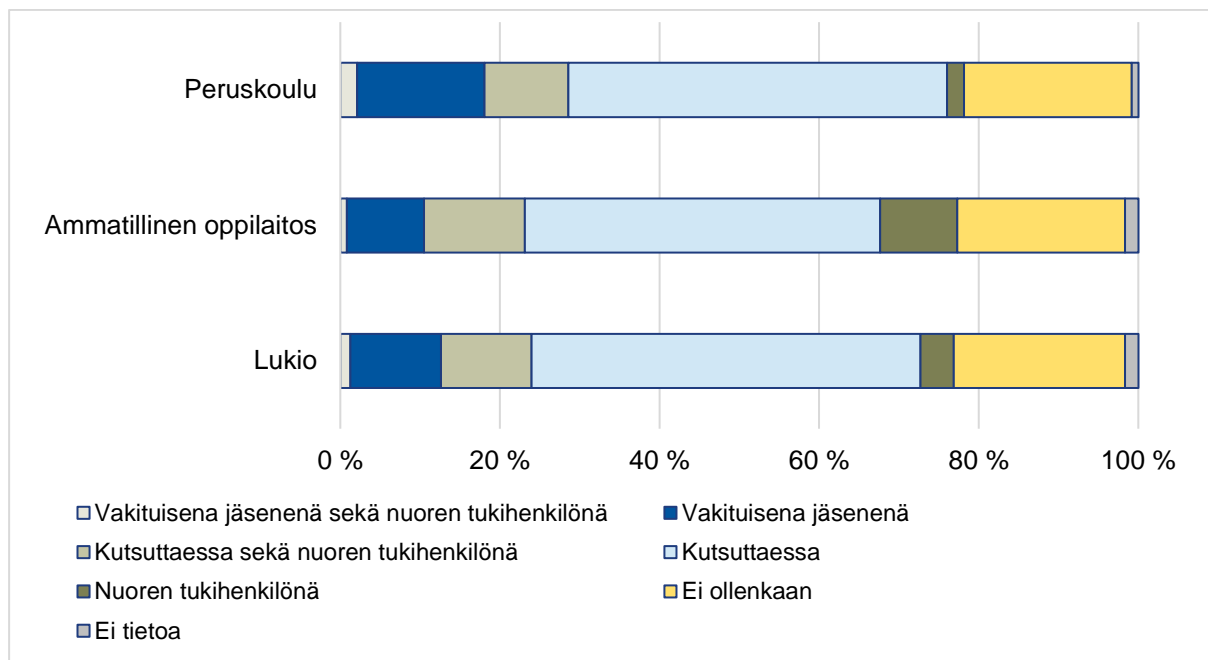
Kuva 32: Etsivän nuorisotyön työntekijät edustettuina monialaisissa (asiakas)yhteistyöryhmissä vuosina 2015–2019

* Vastaaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Etsivän nuorisotyön työntekijät osallistuvat oppilashuoltoryhmiin kutsuttaessa, nuoren tukihenkilöinä tai joskus vakituksena jäsenenä. Hieman yli 78 prosenttia etsivistä osallistuu peruskoulun oppilashuoltoryhmien toimintaan, 77 prosenttia ammattikoulun oppilashuoltoryhmiin ja myös 77 prosenttia lukion oppilashuoltoryhmiin. Yleisin syy osallistumiselle on, että etsivän nuorisotyön työntekijät kutsutaan osallistujaksi.

Kuva 33: Etsivän nuorisotyön työntekijän osallistuminen oppilashuoltoryhmiin vuonna 2019

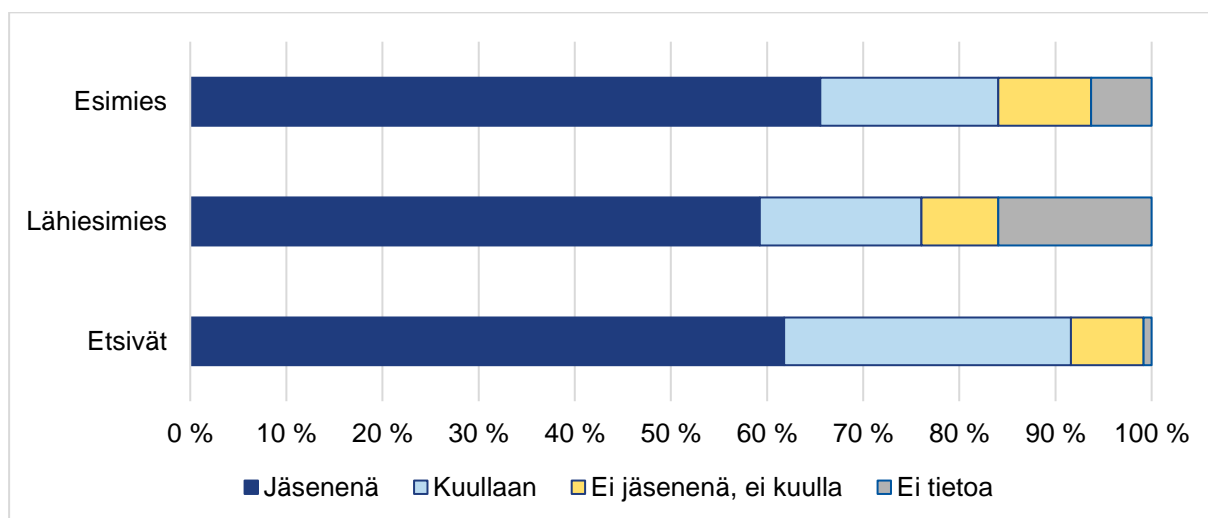

N=238; Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

4.5 Etsivän nuorisotyön edustus kuntien lakisääteisessä ohjaus- ja palveluverkostossa (Nuorisolaki 1285/2016; § 9)

Nuorisolain mukaan kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä. Yleensä etsivä nuorisotyö on edustettu kuntien lakisääteisessä ohjaus- ja palveluverkostossa. Vastaajista 94 prosenttia ilmoitti, että esimiehet, lähiesimiehet tai etsivän nuorisotyön työntekijät käyvät ainakin kuultavina verkostossa, mutta useimmiten he ovat verkoston jäseniä.

Kuva 34: Etsivä nuorisotyö edustettuna kuntien lakisääteisessä ohjaus- ja palveluverkostossa (Nuorisolaki 1285/2016; § 9)

N=238; Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

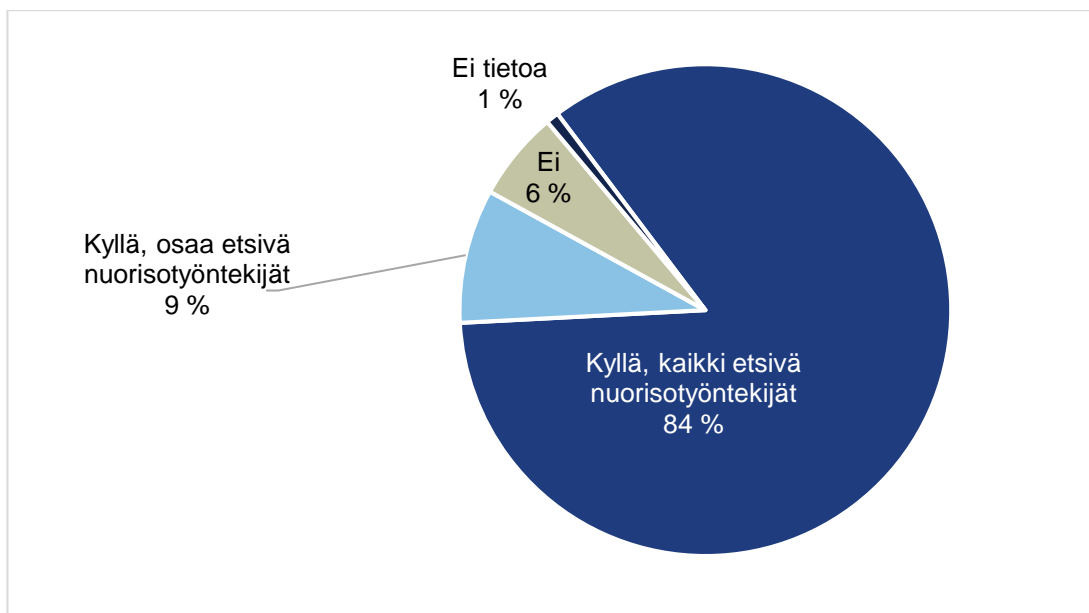
4.6 Etsivän nuorisotyön osallistuminen Aikalisä-toimintaan

Aikalisä-toiminnassa kehitetään nuorten miesten syrjäytymistä ehkäiseviä tukitoimia ja tutkitaan niiden vaikuttavuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoima Aikalisä-toiminta on kaikille kutsuntaikäisille nuorille miehille ja varusmies- ja siviilipalvelusikäisille miehille ja naisille tarkoitettu tukipalvelu, jossa nuori saa oman nimetyn ohjaajan, tukea elämäntilanteen selvittelyyn, apua parhaiden ratkaisujen löytämiseen sekä tietoa ja ohjausta erilaisiin palveluihin.

Ohjaajat ovat toimintamalliin perehdytyksen saaneita ammattilaisia, jotka tarjoavat nuorelle mahdollisuuden arvioida omaa elämäntilannettaan ja toimintavaihtoehtojaan matalalla kynnyksellä. Toiminta on aina luottamuksellista, vapaaehtoista sekä maksutonta ja siihen voi hakeutua ennen kutsuntoja, kutsunnoissa, palveluksen aikana tai palveluksen päättyessä. Toimintamalli on otettu käyttöön koko maassa. Toiminnassa hyödynnetään kutsuntojen tarjoamaa viimeistä mahdollisuutta tavoittaa miesten koko ikäluokka. Aikalisä-yhteys henkilöiden yhteystiedot löytyvät www.aikalisatoiminta.fi -verkkosivulta.

80 prosenttia vastaajista ilmoitti, että etsivä nuorisotyö osallistuu Aikalisä-toimintaan (Kuva 35) ja lähes 70 prosenttia vastaajista ilmoitti, että työntekijät ovat osallistuneet Aikalisä-koulutukseen (Kuva 36). Melkein kaikki vastaajat (95 %) ilmoittivat, että etsivän nuorisotyön työntekijät ovat mukana kutsunnoissa (yleensä tarjottavana palveluna, 13 prosenttia kutsuntalautakunnassa).

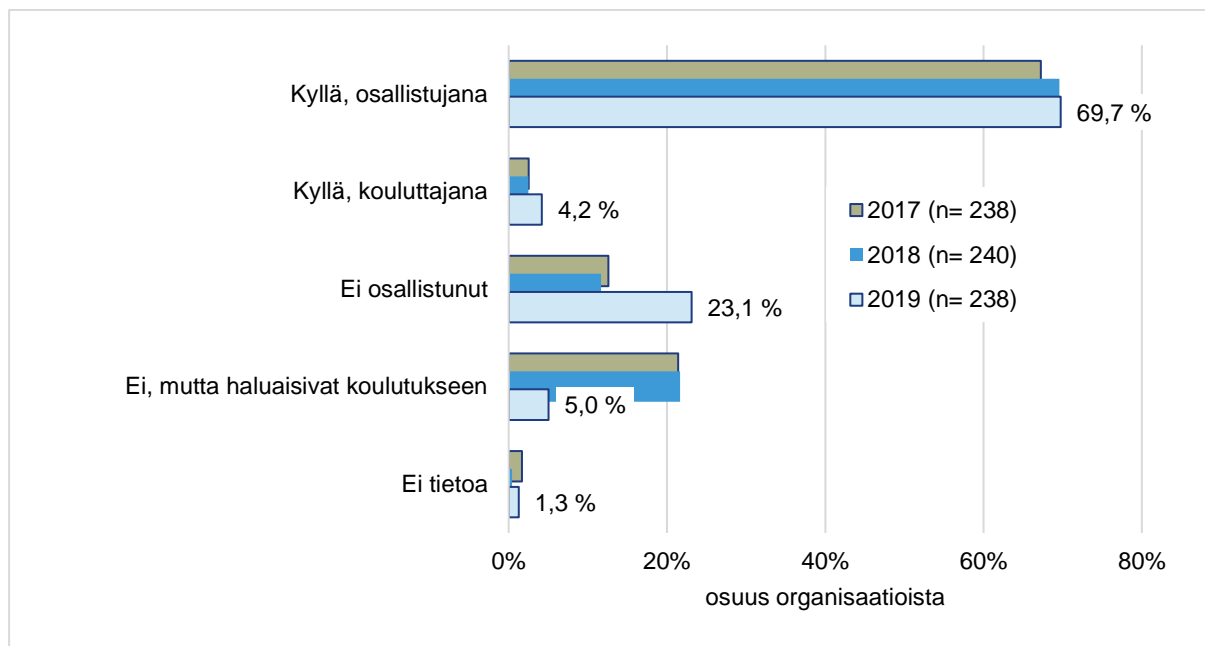
Kuva 35: Etsivän nuorisotyön osallistuminen Aikalisä-toimintaan vuonna 2019

N=238

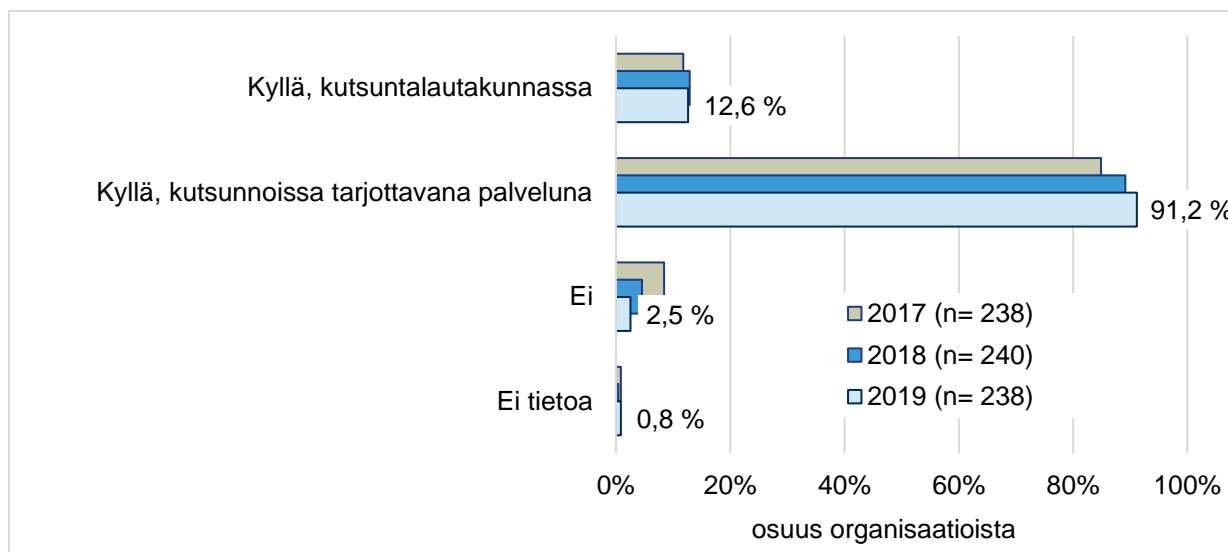
Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 36: Aikalisä -koulutukseen osallistuneet etsivän nuorisotyön työntekijät vuosina 2017 – 2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 37: Kutsunnoissa mukana olleet etsivän nuorisotyön työntekijät vuosina 2017 – 2019

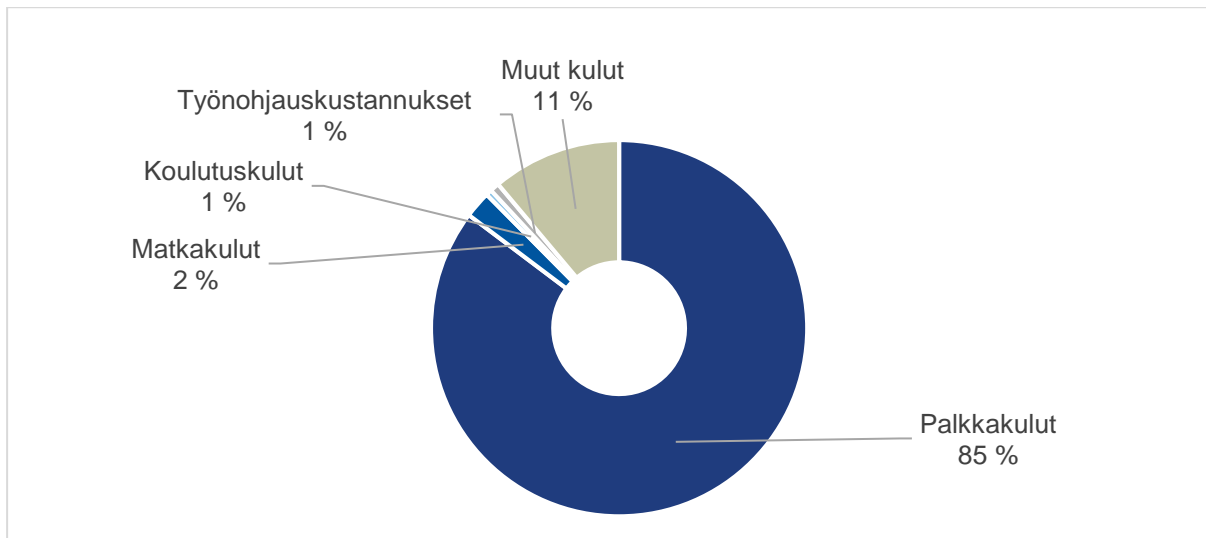

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kysely)

4.7 Etsivän nuorisotyön kustannukset ja valtionavustukset

Vuonna 2019 etsivän nuorisotyön organisaatiot ilmoittivat etsivän nuorisotyön kustannuksiksi yhteensä 20,5 miljoona euroa. Kustannuslaskelmien mukaan palkkakulut muodostavat suurimman yksittäisen menoerän (85 %). Muutamilla etsivän nuorisotyön organisaatioilla on vaikeuksia raportoida kustannuksia, muun muassa siksi, että esimerkiksi tuloslaskelma ei ollut vielä valmis kyselyn vastausajankohtana helmikuussa tai laskelmia ei ole tehty kalenterivuoden mukaan. Etsivää nuorisotyötä rahoitetaan suurimmaksi osaksi valtionavustuksella.

Kuva 38: Etsivän nuorisotyön kustannukset vuonna 2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Taulukko 5: Etsivän nuorisotyön kustannukset ja valtionavustus vuosina 2015-2019

Kustannukset/ valtionavustus	2015		2017		2019	
	euroa	osuus %	euroa	osuus %	euroa	osuus %
Palkkakulut	14 997 693	88,1 %	16 401 186	88,7 %	17 458 196	85,3 %
Matkakulut	447 606	2,6 %	479 354	2,6 %	469 900	2,3 %
Koulutuskulut	104 056	0,6 %	109 257	0,6 %	105 156	0,5 %
Työnohjauskustannukset*	-	-	123 931	0,7 %	162 469	0,8 %
Muut kulut	1 466 969	8,6 %	1 366 752	7,4 %	2 277 547	11,1 %
Yhteensä	17 016 326	100 %	18 480 481	100 %	20 473 269	100 %
Valtionavustus kyselyn mukaan	12 990 813		12 465 246		13 410 680	

* vuoden 2017 alkaen

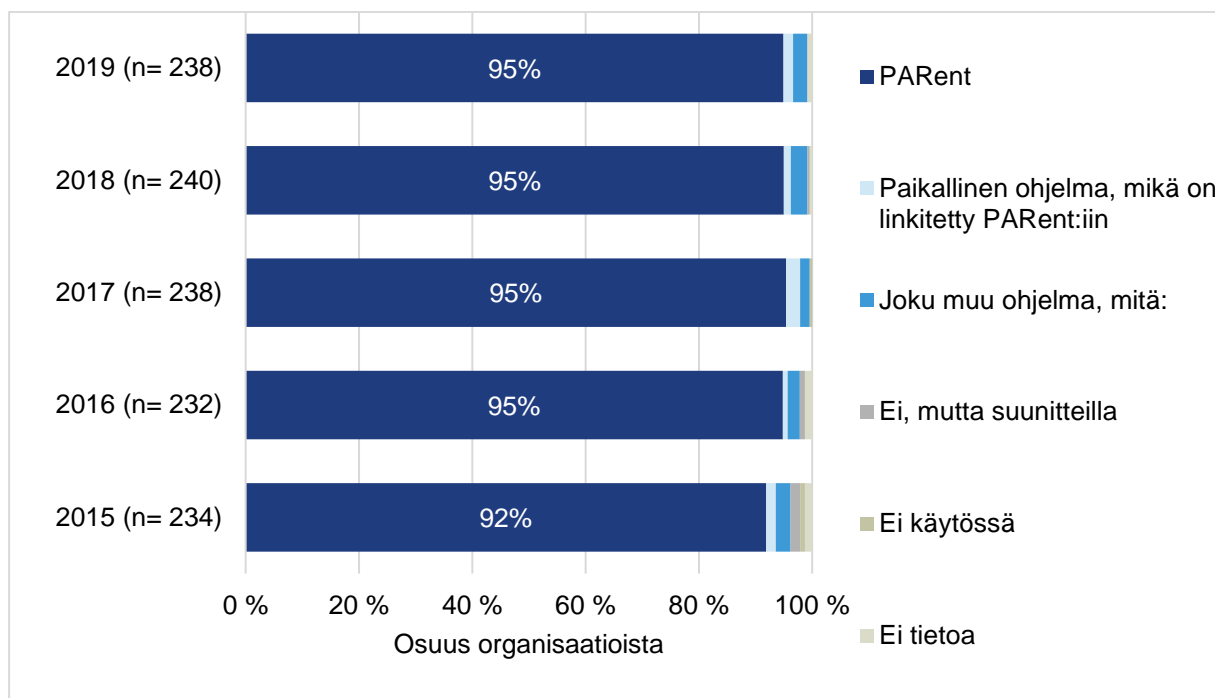
Erot kyselyn ja päätöksen verrattuna johtuu osittain eri tilli vuodesta tai rahoitus siirtymisestä seuraavaan vuoteen tai palautus.

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

4.8 Asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmä

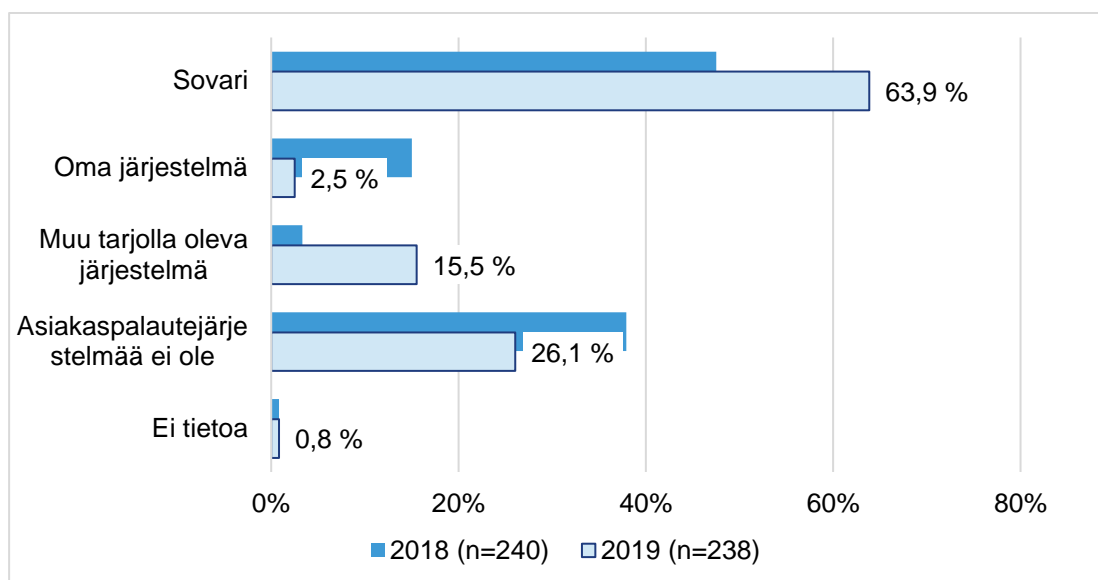
Vastaajista 95 prosenttia ilmoitti, että etsivä nuorisotyö käyttää PAR asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmää (Kuva 39). PAR-järjestelmä on työkalu etsivän nuorisotyön tilastointiin, asiakasseurantaan ja raportointiin. PAR-järjestelmät on luotu vuonna 2009 opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa hankkeessa ja järjestelmä on käyttäjälle maksuton. Nykyisen aluehallintovirastojen ylläpitämän PAR-järjestelmän avulla organisaatiot lähettävät osan vastauksista vuosittaiseen valtakunnalliseen etsivän nuorisotyön kyselyyn automaattisesti, mikä helpottaa vastaamista ja vähentää siihen käytettävää aikaa. Yksittäisissä kommentteissa tulee esille, että PAR-järjestelmän käyttäminen tuntuu joskus hankalalta ja aikaa vievältä. Toisaalta myös viime vuosien kehittämistyötä kiitettiin.

Kuva 39: Organisaatiossa käytössä oleva asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmä

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Kuva 40: Käytössä oleva asiakaspalautejärjestelmä vuonna 2018–2019

Lähde: OKM/AVI (Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön tiedonkeruu)

Liite: Nuorisolaki (1285/2016); 3 luku; Kuntien nuorisotyö ja -politiikka sekä monialainen yhteistyö, §§ 10–12

10 § Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Etsivällä nuorisotyöntekijällä on oltava riittävä koulutus ja kokemus nuorten kanssa tehtävästä työstä. Etsivää nuorisotyötä voivat järjestää kunta tai useat kunnat yhdessä. Kunta voi järjestää etsivää nuorisotyötä hankkimalla palveluja myös nuorten palveluja tuottavalta yhteisöltä, jolloin kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella.

11 § Tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle

Tietojen luovuttamisen edellytyksenä etsivää nuorisotyötä varten on nuoren suostumus, jollei tässä laissa tai muualla toisin säädetä. Nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovutettava nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti:

- 1) opetuksen järjestäjän on luovutettava tiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin;
- 2) koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa tai lukio-koulutuksessa;
- 3) puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen on luovutettava tiedot nuoresta, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen.

Opetuksen tai koulutuksen järjestäjä, puolustusvoimat ja siviilipalveluskeskus voivat jättää tiedot 2 momentissa tarkoitettua nuoresta luovuttamatta, jos ne arvioivat käytettävissään olevien tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa.

Myös muu kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettu viranomainen ja Kansaneläkelaitos voivat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot, jos viranomainen tai Kansaneläkelaitos arvioi tehtävässään saamiensa tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna nuoren tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin.

Jos nuorten kanssa toimivat rekisteröidyt yhdistykset, säätiöt tai muut nuorten harrastustoimintaa tarjoavat yhteisöt arvioivat nuoren olevan etsivän nuorisotyön tarpeessa, voivat ne nuoren tai alaikäisen nuoren huoltajan nimenomaisella suostumuksella ilmoittaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot etsivälle nuorisotyölle.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttajan on sopivin tavoin etukäteen ilmoitettava nuorelle ja alaikäisen nuoren huoltajalle, että nuorta koskevia tietoja voidaan 2 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovuttaa etsivää nuorisotyötä varten.

Lastensuojeluilmoituksen ja ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 25 ja 25 c §:ssä. Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuentarpeen arvioimiseksi säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:ssä. Jos näissä säännöksissä tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on ottanut yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä ilmoitusta etsivälle nuorisotyölle.

12 § Nuoren tietojen käsittely etsivässä nuorisotyössä

Etsivää nuorisotyötä varten luovutettavat yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan toimittaa sähköisesti. Etsivässä nuorisotyössä voidaan yhdistää tehtävässä saadut tiedot tai muutoin käsitellä niitä tuen tarpeessa olevien nuorten yksilöimiseksi ja etsivän nuorisotyön tehtävien hoitamiseksi. Käsiteltäessä yksittäistä nuorta koskevaa asiaa etsivässä nuorisotyössä kirjataan nuoren yhteys- ja yksilöintitietojen ilmoittaja, päätetyt jatkotoimenpiteet sekä, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle niitä on annettu. Henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä kunta.

Etsivän nuorisotyön tehtävien hoitamisessa saatuja nuorta koskevia tietoja saadaan luovuttaa edelleen toiselle viranomaiselle vain nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumuksella. Alaikäinen nuori voi kuitenkin kehitystään vastaavasti päättää itseään koskevien tietojen luovuttamisesta. Tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole välttämättömiä tehtävän hoitamiseksi.

Etsivän nuorisotyön tehtäviä hoitava ei saa ilman nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumusta ilmaista sivullisille, mitä hän tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saa tietää nuoren henkilökohtaisista oloista, terveydentilasta, nuoren saamista etuuksista, tukitoimista tai taloudellisesta asemasta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Vaasa

2020